

Na Valja po pošti:
 za celo leto naprej .. K 50—
 za en mesec .. 4.50
 za Nemčijo celoletno .. 65—
 za ostale tuzemstvo .. 60—
V Ljubljani na dom:
 za celo leto naprej .. K 48—
 za en mesec .. 4.—
 V spravi prejemov ustroja .. 2.50
Na sobotna izdaja:
 za celo leto .. K 18—
 za Nemčijo celoletno .. 12—
 za ostale tuzemstvo .. 15—

SLOVENE C

Inserati:
 Enostolpna petstvarica (30 mm široka in 3 mm visoka ali sje prostor)
 za enkrat .. po 50 v
 za dva- in večkrat .. 40 v
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
 Ob sobotah dvojni tarif.
Poslanci:
 Enostolpna petstvarica K 1.—
 Izhaja vsak dan izvenredni delje in praznike, ob 3. uri pop.
 Redna letna priloga vzeti red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.787, ogrske 26.571, bozn.-herz. št. 7583. — Upravištkega telefona št. 56.

Italijanski-nemški-madžarski sporazum in naša politika.

Minuli so dnevi navdušenja, nastopajo resni dnevi dela. Kdor misli, da je dovolj, če nosi kokardo in vpije »živio« v čast narodnega ujedinjenja, ta je v bridki, usodepolni zmoti.

Tako. Danes moramo v naglici popravljati vse, kar smo zamudili po krivdi ali nekrivdi. Tako pa tudi vse nepravilnosti in napake onih, ki so v tujini na svojo roko hoteli v dobri veri koristiti domovini. Prav nič čudnega ni, če hočemo vedeti, kaj je v dogovorih proti nam dogovorjenega, saj zahteva to vsaka smotrna politika, da se ubrani domovina vseh možnih nesreč.

Po prvih mesecih kaotičnih razmer se končno le pričene svitati politično velobzorje. Prikazujejo se obrisi novih držav in novih političnih zvez. Jugoslovani, zlasti mi Slovenci, moramo pri tem temeljito premisliti, da se bo prav kmalu poskusilo nanovo zvariti intimno vez med Italijani in Nemci, naperjeno proti naši mladi Jugoslaviji, ki je postala nevarna velikim nemškimi in italijanskim imperialističnim smotrom. O tem priča nemško in italijansko časopisje, ki v zadnjem času vedno bolj povdaja misel skupnega dela, da se pritise ob tla komaj vstalo Jugoslavijo.

Naj misli o prijateljstvu s temi sosedi kdorkoli in karkoli hoče, to je gotovo, da moramo računati s sporazumom med Nemci in Italijani, še predno pade odločitev na mirovni konferenci. Saj oba soseda stremita za tem, da nastopita na svetovni konferenci kot enota in tako zavarujeta svoje zahteve napram Jugoslaviji. Zahtevali bodo skoro gotovo to, kar proglašajo dne 19. t. m. z gospodarskega in kulturno historičnega stališča koroski Nemec Reichel v graškem »Tagblattu«. Ta mož označa za cilj nemške republike to, da se brezpogojno ne sme vriniti med nemško republiko in Italijo jugoslovanska država iz prevažnih politično gospodarskih ter kulturnih razlogov. Ti razlogi namreč velevali, da mora ostati po eni strani za Nemce prosta progla Maribor-Ogrsko, na drugi pa mora priti po kanalski dolini do Trbiža do železniške zveze, ki se bo izognila čisto slovenskemu ozemlju. Na ta način bi imeli Nemci prosto železniško zvezo po ovinku od Ogrske do Trsta na eni strani, na drugi pa iz sosednje Bavarske do Trbiža. Tako bi se stikali gospodarski interesi velenemške republike z imperialistično Italijo, ko bi se stekala industrijska moč Nemčije po novi zvezi v Trstu, ki bi bil na ta način emporij za nemški kapital v Adriji, za Italijo pa velik dohodek v finančni mizeriji.

Ako bi Nemci dosegli, kakor meni Reichel, s podporo Italijanov potom svojih zastopnikov na mirovni konferenci ta svoj cilj, da bi dobili močno politično mejo proti Jugoslaviji po Karavankah preko južne štajerske čez Pohorje proti ogrski meji, bi s tem hkratu zavarovali zapadno evropsko kulturo za večne čase pred balkaniziranjem.

Da Italijani in Nemci nekaj kuhajo proti naši Jugoslaviji, to nam je bilo že pred tedni na umu. Znali smo, da se Nemci na tistem pripravljajo, kako bi zvalili Italijane v ogroženo ozemlje ter se s njimi pogodili glede meje proti Jugoslaviji. Reichel pa nam je odkril na interesanten način velikopotezni nemški načrt, ki ga potrjuje tudi »Tagesspost« istega dne (19. decembra), ko piše sledeče:

»Nujno potrebno je, da začrtamo praktičen, izvedljiv program na goli gospodarski podlagi za celo jadransko vprašanje. Morda se nam posreči, da bomo imeli tudi mi besedo v sporu Italijanov z Jugoslovani. Za nas Nemce bi bila najugodnejša razrešitev ta, da bi se ustvarila mednarodna republika s Trstom kot trgovskim mestom. Ako pa bi tega ne mogli doseči, potem pa je za nas življenjsko vprašanje to, če bi ne bilo boljše, da se odpovemo svojemu interesnemu vplivu ob Adriji, ali da se vsaj v zadnjem hipu sporazumemo z Italijo.«

Dobro, da vemo za ta krasen načrt proti naši bodočnosti. Objeti in stisniti hočemo našo mlado državo stari zavezniki Italijani, Nemci in Mažari; saj se je tudi prezident ogrske republike, Karoly, izjavil, kakor poročajo italijanski listi, da mora iskati ogrska republika politično zvezo z Italijo proti Jugoslaviji.

Prekrasen načrt! Kaj naj postavimo mi proti tej nakani? Gotovo, da nekaj velikega in takega, kar bo držalo za stoletja in bo trden jez vsem neupravičenim in nenaravnim aspiracijam naših sovražnikov: Ustvariti moramo balkansko federacijo svobodnih narodnih držav.

To bodi naš končni cilj, ko organizujemo svojo mlado Jugoslavijo. Zreti moramo v daljnjo bodočnost in napeti vse sile, da pospešimo naravni razvoj, ki prej ali slej mora privedi balkansko zvezo malih narodov, zvezo, ki bo vsem dajala potrebno življenjsko silo, ker bo dajala vsem potrebno svobodo za gospodarski razvoj in blagostanje ter kulturno povzdigo. To bo enota, ki bo na naravnih temeljih vezala vzhod z zapadom in prenašala zapadno kulturo na daljnji vzhod. To je naša velika naloga, vredna, da se je oklene tudi ves demokratični čuteči zapadni svet, v prvi vrsti pa Združene ameriške države v trenutku, ko bo snovala mirovna konferenca veličastno zvezo bratskih narodov.

Druga velika misel pa je, ki nas dviga v trenutku skrbi polnih dni, da je treba dobre zveze s severnimi slovanskimi republikami, češko-slovaško ter poljsko, na ta način, da dobimo med seboj potrebno mejo, ki bo vezala slovanski sever s slovanskim jugom in delila Madjare in Nemce tako, da bo za vedno prečrtana hudobna misel, zatreti srečni razvoj mlade Jugoslavije in preprečiti naravni razvoj na slovanskem jugu.

To bodi poslednja naša politična velikopotezna smer, ki jo moramo z vso doslednostjo braniti in živavostjo izvajati še na mirovni konferenci, ker vemo, da je v skladu z zgodovinskimi razvojem ter geografsko in etnografsko strukturo Srednje Evrope, ko vsebuje v sebi misel najširše demokracije in popolne svobode vseh malih narodov.

Za vse večne čase se mora zato preprečiti, da bi se kdaj Madjari, Nemci in Italijani vladali malim narodom po geslu: divide et impera. Hočemo svobodo! In branili jo bomo za vsako ceno, ker vemo, da se borimo za načelo solidarnosti, na katerem mora biti zgrajen ves novi kulturni svet.

Žrtvujemo in posvetimo vsi svoje najboljši moči veličastni zgradbi ujedinjenih Jugoslovancev od Tilmenta do Črnega morja!

Dr. J. P. ...

Protestni shod proti italijanski okupaciji.

Včeraj dopoldne je bil v dvorani »Uniona« protestni shod proti italijanski okupaciji slovenskega in hrvaškega ozemlja. Sklican od ljubljanskega Narodnega sveta. Dvorana je bila natlačena polna. Shod, ki so se ga udeležili pristaši vseh slovenskih strank, je otvoril goriški odvetnik dr. Dinko Puc, ki je poudarjal, da slovenski narod ni bil še nikdar tako ogrožen kot sedaj. V predsedstvo shoda so bili na njegov predlog izvoljeni soglasno zastopniki vseh slovenskih strank in sicer Bogumil Remec (V. L. S.), dr. Novak (J. D. S.), Trampuš (soc. dem. stranka).

Dr. Novak je poudarjal v svojem nagovoru, da se proti italijanskim aspiracijam na našem ozemlju upira naš čut in vse naše težnje ter da ne bo prej vojske konec, dokler ne bodo Italijani zapustili našega slovenskega ozemlja. Po Wilsonovih načelih ne sme nikdo odločiti o usodi katerega naroda, kot narod sam. Italijani ne grešijo samo proti načelom svobode, ki so jih sami proglasili, temveč tudi proti principom, ki jih je sprejel ves svet za svoje. V teh težkih časih pa ne smemo biti skeptični, ker vemo, da danes nismo več samo osamljeni, temveč združeni Jugoslovani.

V imenu V. L. S. je pozdravil shod prof. B. Remec in naglašal, da morajo biti v svobodni Jugoslaviji združeni vsi Slovenci, Hrvati in Srbi. Zato pa je treba združenega dela. Bilo je pred tremi leti, ko smo sprejemali tudi italijanske begunce gostoljubno pod svojo streho. Videli smo veliko bedo, ko so se vozili na sever tudi naši ljudje umirat. Kljub temu pa so se naši vojaki borili na italijanski fronti, ne za nemško Avstrijo, ampak za slovensko zemljo. Tudi danes moramo kot takrat reči: Ta zemlja je naša. Če ne odnehaš, pričakuji, da se bomo borili še ljubejš kot smo se prej. Za osvobodjenje te zemlje bomo storili vse, kar je v naših močeh.

V imenu slovenskih socialnih demokratov je pozdravil shod sodrug Trampuš, ki je poudarjal, da je v minulih vojnih letih največ trpelo delavstvo, ki je bilo brez srehe in kruha. Primorski Jugoslovani so trpeli posebno mnogo in zato nikakor ne žele, da bi prišli pod vladno še hušjege zatiralca kot prej.

Prošnja iz jugoslovanskega Trsta.

Burno pozdravljen je nato govoril zastopnik tržaških Slovencev. Prišel je ravno iz zasednega ozemlja ter je prinesel pozdrave Jugoslovancev v Trstu in iz okupiranega ozemlja. Med drugim je dejal, da ne prinaša samo pozdrave, ampak tudi prošnje in klic po pomoči. Slovenska javnost si ne more predstavljati, v kakšnih žalostnih razmerah se nahajajo ondodni rojaki. Nekateri se obupavajo. Govornik pa priznava, da je šel na potovanje z nekim strahom, a ko je stopil v dvorano, se je prepričal, da še bifejo bratska srca za neosvobodene brate. Bodite prepričani, je dejal, da ne gre samo za nas, ampak tudi za vas. Ako se odrežete ti naši kraji od Jugoslavije, potem je slovenski narod zadet v srce. To je tisti narod, ki čili proti jugu, ki na severu brani le svoje meje, ki ga pa hočemo sedaj odrežati od morja, da bi mu zapili dostop v svet. Vojne, ki jih je vodila Srbija, so imele samo namen, priti do morja, in svetovno vojno je povzročila v prvi vrsti to, ker je hotela Biser Avstro-Ogrska zapreti pot do morja. Srbi so vse žrtvovali za svojo gospodarsko neodvisnost in v svobodni Jugoslaviji naj bi se ji sedaj odrekli? Mi sedimo ob morju, in to morje je naše ter imamo do njega vse pravice, pa naj se postavljajo Italijani še tako na stališče zmagovalca. Očitno se je nam, da smo spustili Italijane v Trst. Koncem oktobra smo dobili vest, da korakajo Italijani proti Trstu in sicer ne preko morja, temveč preko Furlanije. Tržaški namestnik je dobil ukaz, naj izroči vladne posle legalno konstituirani vlad v Trstu. Osnovni se je odbor za javno blaginjo, ki je prevzel vlad v Trstu, tržaški namestnik pa je nato odpotoval proti severu. Odbor za javno blaginjo pa je bil brez moči. Nagnenost ni bilo nobenega vojaka več v Trstu. Narodna straža ni bila dovolj močna. Odbor za javno blaginjo je zato sklenil, da se obrne za pomoč do Italije, a so naši zastopniki zahtevali, naj se naprosi pomoči epineno brodovje, kar se je končno tudi sprejelo. Deputacija treh mož je odpotovala s torpedovko, da poišče ententno brodovje. Pri Benečkah je prišla torpedovka vesnik z italijanskimi brodovjem in italijanskemu admiralu se je izročila nota, ki prosi pomoči entente za vzdrževanje miru in za aprovizacijo mesta. Ali je italijanski admiral izročil noto ententini vladem, ne vemo. Odgovoril pa je italijanski general Diaz: »Pomoč pošljemo.« O čem drugem ni bilo govora. Nato je dospela v Trst tudi italijanska torpedovka in pri sprejemu smo bili navzoči tudi mi. V zaupnem pogovoru nam je tedaj rekel admiral: »Ne delajte si nikakih iluzij, mi prihajamo na podlagi pravice do osvobodjenja.« Ti ljudje torej, ki so nam obljubili pomoč, so potem izjavili, da so priborili Trst z orožjem. To naj bo dokaz za italijansko kulturo in poštenost. Mi smo vedeli, da mora priti tudi italijanska armada v Trst. Ze 2. ali 3. novembra so prišli italijanski avtomobili z vojaštvom, a ne z orožjem, temveč samo z belo zastavo. Se je, ko so videli, da je v Trstu že polno vojaštva, so skrili belo zastavo in izobesili italijansko trikoloro. Tako so Italijani zmagali! Pa imajo li kako pravico do našega ozemlja? Na londonski pakt se sklicujejo. Leta 1915, so aliranci obljubili Italijanom pokrajine, ki so jih sedaj zasedli. Srbija pa tega pakta nikdar ni podpisala in upamo, da ga tudi nikdar ne bo priznala. Tedaj je bila ententa v stiski; Rusija je doživela na vzhodu poraz in nevarnost je obstojala za entento tudi na zapadni fronti, da bi Nemčija ne prodrla. V tej sili se je obrnila ententa na Italijo za pomoč in tako je došlo do londonskega pakta. Ako pogledamo na zemljevid, vidimo, da demarkacijska linija obkrožuje tudi dalmatinske luke in otoke, tako da bi Italijani imeli ne samo zahodno, ampak tudi balkansko obal. In ako bi to postalo dejstvo, bi priznali Italijani ob morju edino le tisto trgovino, ki bi bila njim v korist. Srbija bi imela na ta način le nekaj luk, ki bi pa bile popolnoma odvisne od Italije. Avstro-Ogrska monarhija je propadla, ni je več in na njeno mesto je stopila Jugoslavija. Očitno nam, da smo dediči Avstro-Ogrske. Prav, toda Jugoslavija ne bo nikdar služila interesom Nemcev, zato tudi z Jugoslavijo ni treba postopati tako, kot z Avstrijo. Toda Italijani zasledujejo druge namene, in sicer, da bi postali edini gospodarji na Jadranskem morju. To je tisti imperializem, ki so ga gojili že prej v Tripolisu in drugod. Ne samo nas Primorci, tudi vas druge Slovence hočejo na ta način podjarmiti. Ako se mi branimo, ne branimo samo naše

prebivalce, temveč celo Jugoslavijo. V slučaju, da obdrže Italijani naše luke, bi bili gospodarsko vezani in bi morali plačevati carino, zato branimo svoje, vaše in vseh Jugoslovancev koristi. — Pravijo, da smo poslovenjeni Italijani. Mi prebivamo od 5. oziroma 6. stoletja po Kristu tukaj. In nas naj bi avstrijska vlada poslovenila? Tista vlada, ki je z vsemi silami delala na to, da nas iztrebi? Pravijo, da je bila Ljubljana rimska kolonija. Res, bile so tukaj tudi rimske posadke in uradništvo v starem veku, kot so bile tudi na Dunaju in drugod, a prebivalstvo ni bilo nikdar latinsko. Gospodarij teh pokrajin so imeli samo svoje organe tukaj, prebivalstvo pa je bilo slovensko. Vse druge trditve niso samo krivične, temveč tudi smešne. Zato se tudi preprosti laški vojaki sami čudijo, kaj da iščejo pri nas. Toda, pravijo Italijani, da morajo zboljšati svoje strateške meje, ker je nevarnost, da v njihove dežele udarimo kot svoj čas Germani, iz teh razlogov zahtevajo te meje. Vsi Italijani pa se navdušujejo za večni mir; zakaj potem še potrebujejo strateških mej. In kljub mejam vemo, da Italijani niso doslej še nikogar ustavili. (Burno odobravanje.) In kako je z Italijo? Obremenjena je z velikimi državnimi dolgi in tudi tam vlada lakota. Informirani smo od italijanskih vojakov. Statistika nas uči, da je Italija preobledena, da so bili Italijani prisiljeni, izseljevati se, ker jih lastna zemlja ni mogla rediti. Ti ljudje nas hočejo osrečiti s čistim blagostanjem, ki ga sami nimajo. Ako bi bili pametni, bi morali delati oni na to, da bi mi postali njihovi dobri sosedi. Nikdar pa mi ne bi mogli pozabiti, ako bi nam bilo odtrgano, kar je naše. Mi ne hujšamo, da bi prišlo do vojne, zato hočemo storiti tudi vse, da se prepreči. Če pa Italijani ne bodo hoteli ugoditi našim pravičnim zahtevam in če bomo našli gluh ušesa, ne bomo krivi mi, ako se bomo naprej prebivala kri. Imamo naravne meje Soče in Brda in mi smo prvi, ki podajemo roke k sporazumu in mirnemu življenju, toda pravica nad vse. (Burno odobravanje.) Kaj pa Trst? Konecje samo tržaška imena, ali so to slovenski? V Trstu smo imeli med vojno nac 10.000 slovenskih otrok v slovenskih šolah, ne vstavi oni, ki so bili vpisani v drugih šolah. Ali je potem to laško mesto. Je tudi laško, a živel je vedno od slovenskega narajanja. Očitajo nam, da smo priselenci, a nihče ni tako pristen izračun kot je tržaški okoličin. Mi smo listi, ki smo domačini, ne pa grški in galjski ljudje, ki se danes izdajajo za potomce rimskih legionarjev. Nobeno mesto ne more rasti, ako nima pritoke od zunaj in tako je bilo tudi s Trstom. Pa začelo se je tudi našim domačim Italijanom odpirati oči, ko vidijo, kako se nove službe oddajajo samo ljudem, ki prihajajo iz Italije in za — naš zaslužek. H koncu je govornik naglašal, da skupa v Wilsonova načela in v to, da nam bo srbska vlada izvojevala to, kar nam je potreba, namreč nekrajsano ozemlje Jugoslovancev do Soče in Brd. Ne smemo se udati pesimizmu, temveč neomajno zahtevati naše pravice, ki morajo zmagati. (Burno dolgačno odobravanje.)

Socialni demokrat.

Drugi govornik, zastopnik slovenske soc. demokracije v Trstu, je naglašal, da je jugoslovanska socialna demokracijska stranka kot zastopnica revnega ljudstva vedno delala za ujedinjenje naroda. Če je vojna vsem prizadelo mnogo ljudi, ga je gotovo največ slovenskemu proletariatu, ki je vzel puško na rame in šel braniti domovino drugih. Avstrija je poginila. Upali smo, da se uresniči, kar je Wilson govoril. Toda mi vidimo, da so sedaj še hušje razmere v okupacijskem ozemlju kot prej. Danes je v Trstu 40.000 delavcev brez posla. Italijani plačujejo delavcu po dve liri na dan, medtem, ko je bil tržaški delavec pred vojno vreden zaslužiti po 20 kron. Pa kako so delali Italijani z lastnimi ljudmi. Laško ujetniki, ki so se vračali v Trst, so čakali pet do šest dni v luki, ne da bi jim dali koščka kruha. Vsak dan jih je pomrlo 15 do 20. Lahko si torej predstavljamo, kako bi se nam godilo v Primorju, ako dosežejo Italijani, da ostanejo v zasednem ozemlju. To so oni osvoboditelji, ki so v Trstu pobrali še ono malo, kar je pustila prejšnja aprovizacija, in odvedli v Italijo. S seboj niso Italijani prinesli v Trst nič drugega kot kopo časopisja. Tržaškemu ljudstvu so vzeli še zadnji sladkor; jemali so ga celo ženskam, begunkam, ki so se vračale domov. Vsak dan izdajajo nove odredbe, samo da pritiskajo na naše ljudstvo. Socialno-demokracijska stranka je informirala o vsem tudi socialisti v Italiji in tudi italijanski socialisti stoje na stališču, da nimajo Italijani na našem ozemlju ničesar iskati. Ne verjamemo tudi, da bi ententa pozabila, kar je storila zanje Srbija in če bi se to zgodilo, bi bilo to sramotno. Ako jugoslovanska socialna demokracijska stranka zastopa načelo, da moramo biti vsi združeni, se bo branila tudi z vsemi močmi proti temu, da se ne uresniči to, kar hočejo Italijani.

Nato je govornik predlagal obširne svoje resolucije, iz katerih posnemamo, da bi morala biti državna in občen narodna meja kakor je bila doslej državna meja med Avstrijo in pa Italijo, to je ob grebenju zapadnih Julijskih Alp in Matajriem. (S tem pa bi bili beneški Slovenci izgubili Opomba uredništva.)

Slovenski Korotan.

V imenu korotkih Slovencev je govoril dr. Müller, ki je poudarjal, da je rešitev vprašanja o severni meji ravno zato važna, ker imamo na severu za mejaša nasilnega Germana. Za vso Jugoslavijo pa ima slovenski Koro-

lan tudi ta pomen, da je od nekaj zadrževal germaniziranje, prodirajoče proti vzhodu. Če bi ne bilo koroskih Slovencev, bila bi dežela Kranjska že davno pomembnejša. Sedaj se pa že pripravljajo Nemci, da se združijo z Italijani proti Slovincem. Če se pojavljajo glasovi za zvezo z Italijani, s katerimi so vedno skupno preganjali Slovence, da bi oškodovali mlado Jugoslavijo. Za nas sta Celovec in Beljak važna kot križišči železnice, ki vodijo proti jugu. Ta križišča hočejo imeti Nemci, da bi preko Jugoslavije prišli v zvezo z Italijani, da bi tako Jugoslovane in naše gospodarske težnje potisnili na stran. To važno gospodarsko vprašanje ni važno samo za koroske Slovence, ampak tudi za vse druge. Če so Nemci poklicali Italijane v Št. Vid. Sedaj je zadnji čas, da tudi enkrat povemo, da so to naša mesta, naši kraji in da zaključimo: Od teh roke proč! Kako delajo Cehi? Kljub temu, da so zagotavljeni vsakišnje pomoči od entente, ne čakajo nanjo, temveč so sami z lastnimi četami zasedli celo Slovaško in nemško Češko. Samo pred našimi puškami in srbskimi uniformami se bodo Nemci uklonili in le ta način se bode nehala preganjanje Slovencev na Koroskem. Ako nečete, da nastane na Koroskem narodovo grobišče, v deželi, kjer imamo rudo, premog, svinco, pomagajte in sicer takoj. Bodi trd, neizprosno mož, jeklen, kadar je braniti čast in pravdo domovine tvoje!

Slovensko ženstvo.

Gdč. Cilka Krekova je v vznešenih besedah citirala Krekovo oporoko in izjavila v imenu slovenskega ženstva, da bo z vsemi močmi delala za osvoboditev naših pokrajin, slovenskega Korotana, solnčne Goriške in našega Trsta; kajti »manj temna noč je v črnem zemlji križu kot so pod svetlim solncem sužnji dnovi.« (Burno odobravanje.)

Govornik Istranov.

V imenu Istranov je govoril burno pozdravljen istrski deželni poslanec Sanič, ki je naglašal, da so Italijani došli v naše dežele samo s pomočjo čehoslovaskih in jugoslovanskih legij, kajti nikdar ne bi Italijani prekorčili Soče. Mislili smo, da bodo prišli kot prijatelji k nam in nas ščitili pred Nemci. A motili smo se. Istra in naše Primorje bo postalo v rokah Italijanov druga Makedonija, ki jo bomo, kakor so Srbi svojo, tudi mi gotovo osvobodili. Mi hočemo samo to, kar je naše. (Burno odobravanje.)

Koncem shoda je predsednik dr. D. Puc predlagal naslednje resolucije, ki so bile med dolgotrajnim in živahnim odobravanjem soglasno sprejete.

Resolucije.

Jugoslovanski vladi v Belgradu. Tisočgla-va množica, zbrana dne 22. decembra 1918, na protestnem zborovanju v veliki dvorani »Uniona« v Ljubljani, je sklenila sledečo resolucijo:

1. Zborovalci protestirajo najodločnejše proti temu, da so Italijani zasedli dosedanje pokrajine demarkacijske črte, ki obsegajo velik in najvažnejši del jugoslovanske zemlje in to na podlagi premirja, katerega so sklenili s staro Avstro-Ogrsko, ko že ta ni več obstojala in je že bila ustanovljena samostojna jugoslovanska država.

2. Zborovalci protestirajo najodločnejše proti londonskemu paktu, na podlagi katerega hočejo Italijani obdržati naše po ogromni večini slovensko ozemlje ter izjavljajo, da ga sploh ne priznavajo, ker je bil sklenjen brez nas in proti nam ter nasprotuje principu samoodločbe narodov in ga Srbija ni nikdar priznala.

3. Zahtevajo, da se mora vse jugoslovansko, po Italijanih zasedeno ozemlje s Trstom, Istro, Dalmacijo, hrvaškimi Primorjem, z Reko, slovensko Goriško ter delom Kranjske in Koroske vred brezpogojno in v celoti pridružiti jugoslovanski državi in pozivljajo skupno jugoslovansko vlado, da zastavi v ta namen vse svoje sile.

4. Protestirajo proti nasilstvom Italijanov na naših zasedenih tleh, nemškim nasilstvom na Koroskem ter kršenju mednarodnega prava in izjavljajo, da se ne uklonijo glede našega zasedenega slovenskega teritorija nobenemu kompromisu.

5. Pozdravljajo najiskrenejše pod italijanskim jarmom trpeče brate in jih zagotavljajo, da ne bodo dopustili nikdar, da jih odtrga sovražnik od skupne jugoslovanske domovine. Izjavljajo, da so pripravljene poseči po najskrajnejših sredstvih za osvoboditev tega dela naše celokupne domovine.

Pozdrav regentu.

Na predsednikov predlog se je tudi soglasno sklenila brzojavka princu Aleksandru, regentu v Belgradu: Zborovalci, zbrani na velikem protestnem shodu v hotelu »Union« v Ljubljani, da protestirajo proti italijanski okupaciji naše zemlje in nasilstvom, pozdravljajo najiskrenejše Vašo Visokost kot regenta Jugoslavije. Z udano zaupljivostjo se obračajo do Vaše Visokosti v veri, da bode Vaša Visokost zastavila vse sile za osvoboditev od Italije okupiranega dela Jugoslavije in za ujedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Shod se je zaključil z živahnimi ovacijami za nedeljeno in ujedinjeno Jugoslavijo.

Na shod so došli številni brzojavni pozdravi z dežele, tako na primer iz Kamnika od katoliškega slov. pol. društva, iz Domžal od krajevnega odbora Narodnega sveta, z Vrhnike in drugod.

Jugoslavija.

Zastava in grb Jugoslavije.

Belgrad, 21. decembra. Današnja seja ministrskega sveta je sklenila, da se ima vsem državam notificirati konstituiranje nove vlade in prositi priznanja nove države. Vsa poslaništva in konzulati se bodo zvali poslaništva in konzulati države SHS. — Državna zastava SHS, v horizontalni legi zgoraj modra, sredi bela, spodaj rdeča. Državni grb je beli dvoglavi orel.

Državno veče se sestane čez en mesec.

Zagreb, 23. decembra. Funkcija Narodnega veča je prenehala, člani pridejo v Državno veče, ki se sestane za mesec dni.

Hrvatska vlada odstopila.

Zagreb, 23. decembra. Povodno imenovanje vlade države SHS je bila 22. decembra ob 10. uri dopoldne seja poverje-

nikov Narodnega veča, dalje vlade za Hrvatsko-Slavonijo in Istro. V tej seji se je sklenilo, da stavijo svoje mandate regentu SHS na dispozicijo. Isto so storili vsi veliki župani in so stavili svoja mesta banu na razpolago.

Zapisega nove jugoslovanske vlade.

Belgrad, 21. dec. (Lj. k. u.) Danes popoldne ob 5. so bili v dvorani začasnega dvora prestolonaslednika Aleksandra zapriseženi novi ministri, kolikor jih je v Belgradu. Ministrske rimo-katoliške vere dr. Korošca, dr. Kramerja in dr. Lukinića je zaprisegel profesor zagrebske teologije dr. Barac, pravoslavne ministre pa belgrajski prota Nikola Božić. — Katoliška formula se glasi: »Ko nastopam mesto ministra, prisegam pri Bogu vsega mogočemu, da bom zvest kralju Petru in da se bom strogo držal ustave ter državnih in deželnih zakonov kraljevine SHS.« — Po zaprisegi je prestolonaslednik nakratko nagovoril nove ministre in poudarjal njih zasluge za ustvarjenje enotne države ter izrazil željo, da bi mogli dovršiti to veliko delo s popolnim uspehom. Pri sprejemu se je nato prestolonaslednik razgovarjal s slehernimi. Ministri dr. Trumbić, dr. Petričić, dr. Alaupović in dr. Spaho bodo zapriseženi naknadno, ker do sedaj še niso dospeli v Belgrad.

Nasprotje med Pašićem in Trumbićem.

Starčevićanski poslanec dr. Ivan Krnić konstatira v svojem belgrajskem pismu v »Hrvatski Državi«, da so pri nas ljudje, ki hočejo zaradi Pašića podcenjevati delo dr. Trumbića. Vzrok ministrske krize je staro nasprotje med Pašićem in Trumbićem.

Funkcija Jugoslovanskega odbora v Zenevi preneha.

Belgrad, 21. dec. (Lj. k. u.) Predsedništvo Narodnega veča je obvestilo Jugoslovanski odbor v Zenevi v roke dr. Trumbića, da je prešla državna oblast z današnjim dnem od Narodnega veča na novo ustanovljeno ministristvo. S tem preneha tudi svojedobno Jugoslovanskemu odboru v Zenevi po Narodnem veču podeljeno pooblastilo, zastopati državo SHS v inozemstvu.

Črnogorski kralj izgubil deželo in krono.

Zagreb, 20. decembra. (Lj. k. u.) V »Samoupravi« je predsednik črnogorske misije izjavil z ozirom na vest, ki jo bivi črnogorski kralj razširja v časopisu: »Velika narodna skupščina v Podgorici je izvoljena po volji vsega naroda. Bivi črnogorski kralj je s svojim neodkritosrčnim vjevanjem in s svojim begom iz dežele, ki jo je kratkoma zapustil, izgubil deželo in krono. Prekinili smo vsako zvezo z njim.«

Italijanska nasilstva na Slovenskem.

ITALIJANI ARETIRALI ŽUPNIKA RIHARJA V SENOŽEČAH.

V Senožečah so aretirali Italijani 15. decembra t. l. župnika Riharja, ker se ni hotel pokoriti ukazom italijanskega poveljstva, ki je zahtevalo, da mora predložiti svoje pridige, prevedene v italijansko, v italijanski predčeno. Župnik je odgovoril, da je sin slovenskega naroda in je v cerkvenih stvareh dolžan poslušati samo svojega škofa, ne pa italijanske oblasti.

V nedeljo dne 15. t. m. je šel župnik kot ponavadi v cerkev spovedovat. Tja sta prišla dva oborožena italijanska karabinjerja, poklicala župnika iz spovednice ter ga vprašala, če bo tudi ta dan pridigoval. Župnik jima je odgovoril, da bo pridigoval, nakar sta ga karabinjerja aretirala in odvedla iz cerkve. Župnika so odvedli v Trst.

TRST POD ITALIJANI.

Iz Trsta je zasebnim putem došlo pismo z dne 11. decembra 1918, iz katerega posnemamo:

Kakšno je naše sedanje življenje tu v Trstu, iz zelo umljivih razlogov ne moremo natančneje povedati. Kaj hočemo, tako je, pomagati si tu ne moremo.

Slavnosti, ki so se vršile ob prihodu naših »bratov Italijanov«, so trajale celih 15 dni. Ničesar ni delal, šole in drugi zavodi vse zaprto, po ulicah pa sprevodi z zastavami in godbami. Nam se seveda ni bilo mogoče udeležiti teh manifestacij — nedostaja nam časa... V teh sladkostih, v tem sladkem razpoloženju živi italijansko prebivalstvo še danes.

Šole so odprle, a ne vse; italijanske da, slovenske ne. Slovenske šolske stavbe so namreč prav posebno pripravne za nastanitev vojaštva in beguncev, in tako so v Ciril-Metodovi šoli vojniki, v svetoivanskem otroškem vrtcu pa begunci. Italijanski otroški vrtci so vsi odprti.

Slovenski starši imajo sedaj težko skrb z otroci: nemških šol ni več, slovenskih ne odpro, a v italijanske šole naših otrok ne moremo naenkrat poslati, ker ne poznajo dovolj jezika. Otroci so zato doma in čakajo...

Aprovizacija se je le malo izpremenila in mora vsak gledati, kako se kje na kakšen način dokopije do kakega fiziola, ječmena in takih pridelkov. Italijanski bratje so nam pripeljali le nekoliko riža in pa nekaj masti več do bimo sedaj. Z novim letom prevzame aprovizacijo mestna občina. Dosedanja aprovizacijska družba je grabila skupaj milijone, dočim je ljudstvo gladu umiralo. Bomo videli, kako bo poslej.

Casopisov ne dobivamo od zunaj nobenih — je prepovedano; če naša »Edinost« kaj pove, jo pa pobelijo, da ni kaj čitati. Ta neizvestnost je za nas posebno mučna.

Gledališče imamo odprto, a tako malo smo sedaj razpoloženi za zabavo. Najraje bi se kam zakopali in prespali nekaj mesecev, da bi se potem prebudili v novo življenje...

Kam nas vrže usoda — Wilson? To bi radi vedeli. Govori se marsikaj, a kdo vé, kaj je resnica. Italijani so zaenkrat Trsta gotovi. Nam je pa pri srcu hudo, hudo...

Ob naši severni meji.

Iz Beljaka.

Mudil sem se v Beljaku. Življenje tam se je zelo predrugačilo, veliko vojaštva in tudi ljudstva je veliko na ulicah. Na zidovih vse čita nove lepake, s katerimi se naznanja, da je dežela in mesto v nevarnosti. Lepaki se glase približno takole:

»Sorojaki! Mesto in dežela sta v nevarnosti! Jugoslovanske bande napadajo vas za vasjo, ropajo in požigajo domove. Ali si boste še nadalje pustili to dopasti? Gotovo ne! Zatorej vstopite vsi takoj v narodno vojsko, da se zamoremo očistiti vsiljivcev! Kdor ne vstopi takoj in ostane doma, tega bo ves rod zaničeval itd.« — Volkswehrausschuß.

Na kolodvoru v Beljaku že nekaj dni natančno preiščejo vso prtljago vseh potovalcev na Kranjsko in v Rožno dolino. Vzamejo vse, to se pravi živila in novo blago, in sicer radi tega, ker na Kranjskem »Windischen« ni nimajo.

O zavratnem naapdu na srbske vojaške v Grabštaju.

V soboto, 14. dec. ob 1. uri popoldne so prišle srbske čete v Grabštaj. Bile so prijazno sprejete celo od strani nemške kolonije, ki je povabila Srbe in jih gostila. Ponoči so Nemci skrivaj odstranili orožje in pozvali iz Celovca dve stotnjici s šestimi strojinami. Ob 1/6. uri zjutraj so napadli v šoli speče Srbe. Iznenadeni Srbi se niso mogli upirati. Večina so ujeti. 17 jih je brez orožja zbežalo. Od teh sta bila dva od Nemcev ustreljena in mrtva bila že ranjena, s puškinih kopit usmrčena. Več Srbov je ranjenih. Nemcev ni nobeden ranjen, ker ni bilo odpora. Nemci so v svoji besnosti celo streljali v cerkev, kamor so Srbi bežali. Duhovnik je med evangelijem moral bežati iz cerkve.

Masaryk na Češkem.

Praga, 21. decembra. (Lj. k. u.) Čehoslovski tiskovni urad poroča: Prihod predsednika dr. Masaryka se je razvil v enega največjih narodnih praznikov. Vse šole, trgovine, tvornice in delavnice so zaprte in iz vseh krajev čehoslovaške republike so prišla v Prago odposlanstva, da pozdravijo svojega predsednika. Glavno mesto si je nadelo praznično obleko. Raz vse hiše plapolajo zastave in se vijejo venci. Poleg zastav v čehoslovaskih in slovanskih barvah vzhirajo tudi zastave zavezničkov. V prid skladu za vojne pohabljenec so dana v najem okna vseh ulic, po katerih se pomika sprevod s predsednikom dr. Masarykom. Čehoslovaške čete, potem Sokoli, razna društva, korporacije, politične organizacije in dijaki tvorijo od Wilsonovega kolodvora dalje špalir, za katerim se izza zgodnih ur gnete nepredelna množica. Povsod je vzoren red. Posebno pestro sliko nudi pogled na estrado pred muzejem na Vavčavskem trgu, kjer se je zbral svet praških dam v krasnih narodnih nošah. Prihod predsednika Masaryka je naznanilo več topovskih strel in zvonjenje v vseh cerkvah.

Praga, 21. decembra. (Lj. k. u.) Čehoslovski tiskovni urad poroča: Prvi uradni pozdrav predsednika dr. Masaryka na ozemlju čehoslovaške republike je bil na mejni postaji v Hornem Dvorišti. Predsednikov vlak je imel 17 vozov, med temi tri salonske in dva službena voza. Med prvimi, ki so izstopili iz vlaka, je bil predsednik dr. Masaryk, svez kakor vedno in po dolgi vožnji ne utrujen. Predsednik deželne upravne komisije dr. Franta ga je pozdravil. Predsednik se je zahvalil za govorom, v katerem je rekel: »Vse, kar smo dosedaj dosegli, smo pridobili z lastnim, smotnim delom. Naše delo pa še ni končano. Delati moramo vstrajnejše kakor do sedaj. K sodelovanju pozivljamo vse.« — Mesto Budejevice je bilo slavnostno okrašeno, ko je prišel vlak s predsednikom. 24 strelav iz topov je naznanjalo njegov prihod. Na kolodvoru ga je pozdravil minister dr. Zahradnik. Predsednik je imel nagovor in je nato kerakal ob frontni častne stotnije čehoslovaskih čet, nakar se je odpeljal v mesto. V Mestnem domu ga je pozdravil predsednik mestne upravne komisije dr. Zátka. Dr. Masaryk se je po tem sprejemu vrnil na kolodvor, kjer je prenočil. — Danes ob devetih zjutraj je dr. Masaryk nadaljeval vožnjo v Prago. Povsod so mu prirejali navdušen sprejem, posebno v mestu Taboru. Vse postaje ob železnici so bile v zastavah. Na tisoče ljudi je pričakovalo predsednika in mu prirejalo navdušene ovacije.

Slovesen sprejem v Prahi.

Praga, 21. dec. (Lj. k. u.) Čehoslovski tiskovni urad poroča: Vlak s predsednikom Masarykom se je pripeljal pred 1. uro popoldne ob nepopisnem navdušenju navzočih na Wilsonov kolodvor. Ko je predsednik Masaryk stopil iz voza, so ga pozdravili ministrski predsednik dr. Kramář in drugi člani vlade. Potem je odšel v slavnostni salon. Tam ga je pozdravil ministrski predsednik dr. Kramář z nastopnim govorom: Iskreno in resnično nas veseli, da Vas moremo pozdraviti v naši sredi kot prvega predsednika naše čehoslovaške republike. Pozdravljam Vas v imenu prve vlade naše nove države. Pozdravlja Vas ves narod, vsi njegovi sloji brez razlike. V Vas pozdravljajo in proslavljajo Vaši sodobniki, ki so bili Vaši sotrudniki ob velikem delu, kar ste dosegli za osvoboditev našega naroda. Vsi Vas zahvalujemo za vso budo štiriletnega proganstva, za vse Vaše veliko delo pripoznanja samostojnosti in svobode čehoslovaškega naroda. Zahvaljujemo Vas zlasti za to, da ste nam vzgojili naše brezprimerne junake in organizirali našo čehoslovaško vojsko tako, da v njeni notranji disciplini spoznavamo prepoved našega naroda in njegovo vzgojo k pravi prostosti. Pozdravljam Vas v imenu naše vlade, ki ji pripadajo vse stranke našega naroda. Vse te se združile k velikemu in težkemu delu zgradbe naše republike v duhu pravega demokratizma in resnične idealne pravičnosti. Vemo in smo preverjeni, da boste v tej slogi vlade in naroda spoznali nam najljubši pozdrav čehoslovaškega naroda. Upamo in želimo, da ostanete »vi najboljši varuh te sloge. Tudi mi smo preživeli hude čase, odkar ste zapustili vse, kar vam je bilo drago, da pomagale svojemu narodu priboriti svobodo. Sicer nismo še mogli dovršiti krasnega čudeža notranje spojitve, ki se vam je posrečila pri naših vrlih vojakih, vendar pa boste uvideli, da smo sedaj drugačni ljudje kakor pred vojno. Nad češkimi krajinami veje nov, svež, velenaroden duh in iz radosti, ki Vas je danes sprejela, vam ne bo donela samo hvaležnost za vse, kar ste dosegli vi in Vaši sotrudniki, marveč tudi navdušeno veselje za našo svobodo, radostem vzklík src, ki se čutijo prosta mučne zavesti sužnosti in zatiranja. Doni vam pa naproti tudi naša neomajna volja, braniti in obvarovati našo svobodo proti vsakemu zunanemu in notranjemu sovražniku. Bodite

nam torej še enkrat dobrodošli! Želimo vam, kakor tudi sebi in vsemu narodu, da ste nam v teh hudih urah zgradbe nove države voditelji in svetovalec na poti v veliko, zlato bodočnost našega čehoslovaškega naroda.« — Nato je pevski zbor učiteljev zapel narodno himno, ki jo je pa preglasilo viharo navdušenje. Potem je predsednik druživa čeških pisateljev Alojzij Jirasek pozdravil predsednika z nastopnim govorom: »Naša zlata Praga ni samo glavna ponižanemu kraljestvu, temveč nam sveti danes kot kažipot v novo bodočnost, k novemu življenju. Pozdravljam Vas kot junaka duha, ki se iz ljubezni do svojega naroda ni strasil ničesar, ki je žrtvoval vse, zapustil svoje najljubše in jih prepustil negotovi usodi, ko je zapuščal svojo domovino, da bi pohitel v neizprosni boj in priboril svojemu narodu svobodo.« Govornik primerja Masaryka z Benjaminom Franklinom in veli, da je moral prepotovati več morij in dežel, da je moral kljub naporom obiskati več delov sveta in navzlic nevarnostim povsod klicati k orožju, da je na ta način pričaral na dan čehoslovaško armado, ki je potem z obhudovalja vredno hrabrostjo prelivala kri za ideale naroda. Doživeli smo dosega našega koprnjenja. Mnoga stoletja ni bilo v našem narodu toliko prave in odkritosrčne radosti. Po izvolitvi pravega češkega kralja Jurija Podiebradskega se češki narod ni radoval tako srčno kakor danes ob Vašem povratku. Bodite nam dobrodošli, naš ljubi junak in zmagaovalec, čigar ime se bo med nami blagoslovilo od rodu do rodu! — Velikanska radost je sledila tem besedam. Predsednik Masaryk je stisnil Jirasku roko. Pevci so zapeli husitski koral. Predsednik Masaryk je nato odgovoril: »Dovolite mi, da se vam z nekaterimi besedami zahvalim. Veseli me, da ste me pozdravili vi, predsednik čeških pisateljev, ki so reprezentanti češkega naroda. Imel sem vedno pesnike in stvaritelje za zastopnike narodne volje. Vi nimate manjše zasluge za izpolnitev naše politike, kakor drugi. Zato hočemo tudi nadalje delovati z vami. V tem delu bo dokaj poezije, to bo bajka, toda bajka resničnosti, v kateri živimo. Čaka nas še mnogo dela, skupnega dela; tudi mali mož more sodelovati pri razvoju čehoslovaškega demokratizma.« Nato se je pričel triumfalni obhod Masarykov po okrašenih praških cestah.

Zaobluba predsednika Masaryka v narodni skupščini.

Praga, 21. dec. (Lj. k. u.) Čehoslovski tiskovni urad poroča: Današnja seja narodne skupščine je bila jako mnogobrojno obiskana. Prišli so vsi člani skupščine. V ložah so bili zastopniki entente, med drugimi tudi angleški, francoski in italijanski častniki. Ko je narodna skupščina zagledala zavezniške zastopnike, je izbruhnil vihar navdušenja. V častnikarski loži je bila gospa dr. Beneševa, soproga ministra za zunanje stvari. General Piccioni se je zahvalil za ovacije, prirejene zastopnikom entente. Ob 4. uri 15 minut je vstopil predsednik Masaryk v spremstvu predsednika narodne skupščine Tomaška in članov vlade. Pozdravili so ga z dolgotrajnim, viharim ploskanjem in s klici: Živijo Masaryk! Predsednik narodne skupščine Tomašek je nato govoril navdušen govor. Zastopnik Slovkov Janoška je pozdravil predsednika. Minister dr. Zahradnik je prečital pozdrav italijanskega ministrskega predsednika Orlando; za ta italijanski pozdrav se je zahvalil predsednik Tomašek. Masaryk se je ginja zahvalil ministrskemu predsedniku in dr. Kramářu in narodni skupščini. Naposled je predsednik Tomašek prebral nastopno zaoblubo: »Obetam kot predsednik čehoslovaške republike ob svoji časti in vesti, da bom vedno deloval za blaginjo republike in naroda in spoštoval zakone.« Masaryk je odgovoril: »Obetam! Člani narodne skupščine so se dvignili in navdušeno ploskali. Zapeli so narodno himno. Naposled je izjavil Masaryk: »Gospoda! Izvolite priti jutri ob dveh popoldne na grad, da slišite prvo poročilo predsednika.« (Viharno odobravanje.) Predsednik narodne skupščine je nato zaključil sejo.

Masarykov govor.

Praga, 22. decembra. (Lj. kor. ur.) Čehoslovski tiskovni urad poroča: V velikem sprejemnem salonu avstrijskih cesarjev na praškem gradu, ki bo odlej sprejemnica ministrskega predsednika, je danes prvi predsednik čehoslovaške republike dr. Masaryk prečital svojo poslanico zbranim članom narodne skupščine in zastopnikom zveznih držav. Ko se je dvignil dr. Masaryk in izpregovoril prve besede, so pričeli navzoči burno ploskati in vzklíkati predsedniku. Dr. Masaryk je izjavil med drugim: Prost je naš narod, neodvisen, spoštovan in uživa polno simpatijo v družbi evropskih narodov. Vedno si kličem v spomin, je-li istina ta naša nova svoboda, ni-li morda le sen. Ne, svoboda naša je uspeh štiriletne vojne. Svet je bil razdeljen v dva tabora: na eni strani pravica, na drugi krivica. Zmagala je pravica nad krivico, duh nad materijo, resnica nad zavijanjem dejstev. (Prirejavanje.) Na drugi strani je bil pruski militarizem, stremenje po zavladanju celemu svetu. Pandermanizem je hotel zavojevati ves stari svet: Evropo, Azijo in Afriko, udeležiti je hotel stoletne sanje: Berlin-Bagdad. Zavejovati je hotel vzhodno Evropo, kar bi imelo za posledico podjarmljenje zapada. Toda na mesto utrjene Rusije je stopila mlada in sveža Amerika. Krasne zmage maršala Focha so dovedle do tega, da je pravica diktirala krivici mirovne pogoje. Avtokracija je podlegla, demokracija vstaja. Načela predsednika svobodne Amerike, velikega demokrata Wilsona, so pokazala nove poti, in ta načela so zmagala. Konsekventno je oznanjal pravico vseh držav, malih in velikih, do samoodločbe narodov. Vsa politična moč izhaja, kakor je že rekel Lincoln, iz naroda. Iz naroda, narodu, za narod; to so načela našega velikega zaveznika. — Dr. Masaryk je omenjal zasluge češkega naroda za osvoboditev izpod jarma. V razvoju Rusije med vojno se zrcali razvoj naše armade. Stara vlada Stürmerjeva je bila proti upostavitvi naše armade na Ruskem. Tudi Kerijenski je bil v začetku proti nam in šele kasneje je bil drugih nazorov, ko so naše čete izvojevale Brusilovo zmago, ki je bila v prvi vrsti zaslug Čehov. Pohvala Brusilovega, Alekseja in drugih vojskovodij prihaja za to. Šele po velikem trudu se je posrečilo, organizirati ves zbor, ki je štel prvotno 50.000 in kasneje 100 tisoč dobro opremljenih mož. Spособnost naših junakov, vzorna disciplina in pa ljubezen do domovine so bile vzor njihovim tovarišem. Ne smemo pa pozabiti naših mučnikov pod habsburškim terorjem in tisočev žrtev, ki jih je zahtevalo ujetništvo v Rusiji, ki jih krije

hladna ruska zemlja ob Murmanskem obali, v Turkestanu in na drugih ogromnih ravninah Rusije. V vseh deželah imamo češke grobove. Njim gre naša zahvala, njim se moramo oddolžiti najprej. Naša vojska se je bojevala na vseh bojiščih in povsod je močila češka kri bojne poljane. Toda zmagala je naša pravična stvar. Naši junaki so nam izvojevali svobodo, neodvisnost in lastno državo. S tega mesta se zahvaljujem vsem članom krajevnega čehoslovaškega Narodnega sveta za Rusijo in posebno umrlemu glavnemu tajniku Juriju Klecandlu. Prva je bila Francija, ki je priznala naš narodni svet v inozemstvu in je upostavila in ves čas vzdrževala našo armado v Franciji in kasneje v Rusiji. Bila je v resnici velikodušna napram našemu narodu.

Proslava Masarykovskega prihoda na dunajskem češkem poslanstvu.

Dunaj, 21. dec. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Na Lobkowitzevi palači, kjer je čehoslovaško poslanstvo, je danes ob 14. popoldne zaplapolala belo-rdeča zastava. To je bilo v trenutku, ko je predsednik Masaryk došel v Prago. V rdeči dvorani poslaniške palače so se zbrali člani poslanstva, likvidacijske komisije in Narodnega zbora za Nižje Avstrijsko. Kot zastopnik poslanika Tusarja je imel prvi tajnik dr. Robert Flieder nagovor, v katerem je omenjal muke čehoslovaškega naroda in vzpodbujal navzoče, naj delujejo z vsemi močmi in s proseh nove republike. Svoj govor je sklenil z vzkliki republike, domovini in prvemu predsedniku Masaryku.

Proračun čehoslovaške države.

Praga, 21. decembra. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: V večeršnjem seji narodne skupščine je bil sprejet proračun v drugem in tretjem čitanju. Tekom debate je izrazil član narodne skupščine Horaček željo, da bi poleg Čehov bili v zbornici zastopani tudi Nemci. »Narodna skupščina« je določila, da dobiva predsednik republike 500.000 kron plače na leto in reprezentacijsko doklado 500.000 kron. Ministrski predsednik ima letne plače 70.000 kron, ministri pa po 60.000 kron.

Češki Nemci in čehoslovaška država.

Zürich, 20. decembra. (Lj. k. u.) »Neue Zürcher Zeitung« poroča: Predsednik Masaryk je imel s sodelavcem lista »Corriere della Sera« pogovor. Predsednik je izrazil svoje pričanje, da se bodo morebitne češko-ogrsko sovražnosti iztekle za Čeha povojno, bodisi na podlagi pravice, bodisi s silo. Ne dvomi, da zahtevajo Čehi zase tudi nemške pokrajine na Češkem. Priznal je sicer nemško večino in onih pokrajinah; Utemeljeval pa je češke zahteve z izjavo, da praška vlada ne more trpeti nemškega gospodstva niti nad delom češkega naroda. Češki Nemci se pod češko vlado ne bodo mogli pritoževati.

Vpoklic Nemcev v čehoslovaško vojaško službo.

Praga, 20. decembra. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča: List »Bohemia« javlja: V Libercu in okolici so že poklicali Nemce v čehoslovaško vojaško službo. Oprostitev, dovoljene po starem režimu, se natančno revidirajo.

Praga, 20. decembra. (Lj. k. u.) »Bohemia« poroča: V Libercu in okolici se Nemcem že dostavljajo vpoklici v čehoslovaško vojaško službo. Tudi iz zasedbe starega režima veljavne oprostite natančno preiskujejo.

Čehi zasedejo Asch.

Praga, 20. decembra. (Lj. k. u.) Kako doznava »Prager Tagblatt«, se pogajajo Čehoslovaki z zastopniki mesta Ascha o zasedbi tega mesta po čehoslovaških četah.

Mažari o čehoslovaških četah.

Budimpešta, 21. decembra. (Lj. k. u.) Ogrski korespondenčni urad doznava s poučene strani, da na severnem ogrskem ozemlju bojujoče se češke čete niso redni vojaki, temveč irregularne tolpe, sestojale iz družali in ostankov srbskih ujetnikov. V različnih mestih so jeli ropati. V četrtke so odpeljali 72 voz napropanega žita. Rekvirirajo živino in plačujejo po 5 kron, konje pa po 10 kron. Tolpe so vdrle v zasebna stanovanja in odnesle živila, obleko in perilo. Prebivalstvo trpi lakoto.

Nemška Avstrija.

Volitev v konstituanto Nemške Avstrije v februarju

Dunaj, 21. decembra. (Lj. k. u.) Čehoslovaški korespondenčni urad poroča: Dopoldne je državni svet nadaljeval posvetovanja o volitvah za konstituanto. Volitve v Nemški Avstriji bodo najbrže 8. ali 16. februarja 1919.

Novi deželni glavar na Tirolskem.

Inomest, 21. dec. (Lj. k. u.) V današnji prvi seji tirolskega deželnega zbora je bil poslanec Schraffl soglasno izvoljen za deželnega glavarja.

Mažari.

Nova demarkacijska črta na Ogrskem.

Budimpešta, 22. dec. (Lj. k. u.) Dunajski kor. urad poroča: Glasom poročil listov je vrhovni poveljnik ententnih čet določil novo demarkacijsko črto na severnem Ogrskem, do katere smejo prodirati čehoslovaške čete. Določil je to črto, ker se ogrska vlada in zastopnik čehoslovaške republike nista mogla sporazumeti. Ta nova demarkacijska črta se približuje Budimpešti do 30 kilometrov in sega do Nagy Marosa, zelo obiskanega letovišča Budimpeštancev. Kakor javlja ogrski k. urad, ogrska vlada dosedaj še ni bila uradno obveščena o tej novi določitvi črte. Demarkacijsko črto določuje jasno in brez dvoma prva točka pogodbe za premirje. Ako se sedaj ta črta izpreminja, se s tem kršijo določbe za premirje. Ogrska vlada priznava le pogodbo za premirje in odklanja vsako drugačno enostransko in samovoljno odločevanje.

Proti razdelitvi posestev na Ogrskem.

Budimpešta, 21. decembra. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Dopoldne je bila seja delavskega sveta, ki pomenja popolno zmaglo zmernih elementov. Boljševiški reformni program o razdelitvi posestev je delavski svet odklonil s 350 proti 12 glasovom.

Socializacija obratov na Ogrskem.

Budimpešta, 21. decembra. (Lj. k. u.) V večeršnjem seji delavskega sveta je zbornica s odobravanjem sprejela poročilo vodstva socialno demokratske stranke, da bo stranka v dveh tednih priredila javno konferenco, kjer

se bo ob sodelovanju strokovnjakov bavila s problemom, kako naj bi se v praksi izvedla socializacija obratov.

Nemčija.

Boj Nemcev z boljševiki.

Berlin, 21. decembra. (Lj. k. u.) Wolffov urad poroča o povratku nemške vzhodne armade: Reval most izpraznil. Sovjetske čete prodirajo za velikimi armadnimi deli in se ne zmenijo za nobeno izjavo in noben dogovor. Te čete skušajo terorizirati prebivalstvo. V Ukrajini so se naše čete pri Sarniju, Zitomir, Berditevu in Jekaterinoslavu zapletle v boj z boljševiki, ki so skušali ovirati umikanje. Naše čete so povsod zmagale. Pri Zitomiru smo uplenili 15 topov.

Slabe prehranjevalne razmere v Nemčiji.

Berlin, 21. decembra. (Lj. k. u.) Wolffov urad javlja: V zadnji seji komisije za vojno ujetnike v Spaaju je poudarjal nemški predsednik izredno slabe prehranjevalne razmere v Nemčiji, vsled česar je že z ozirom na vojne ujetnike potrebno omeniti blokade. Francoski zastopniki so to zahtevo kratkoma odklonili.

Protest nemške vlade vzela poljska vlada na znanje.

Varšava, 20. decembra. (Lj. k. u.) Poljska brzojavna agencija poroča: »Gazeta Porana« in »Isis« Noto nemške vlade s protestom zoper pripravljanje volitev za konstituanto v provinci poznanski je vzela poljska vlada na znanje.

Stavka v rhurskem okraju končana.

Esen, 20. decembra. (Lj. k. u.) Vse stavke rudarjev v rhurskem okraju so se končale po pogajanjih, ki se jih je udeležil tudi delavski in vojaški svet v Essen.

Bivša nemška cesarska dvojica nevarno bolna.

Frankfurt, 22. decembra. (Lj. k. u.) Po dunajskem korespondenčnem uradu poroča »Frankfurter Zeitung« iz Haaga: Zdravstveno stanje bivše nemške cesarice se je tako poslabšalo, da najbrže ne bo doživela Novega leta. Pred nekoliko meseci je je zadela kap. Tudi njena srčna hiba je v zadnjih razburljivih tednih, ko se je v javnosti razpravljalo vprašanje izročitve cesarske dvojice, zelo napredovala. Vsled česar se je boleznj pridružila še duševna potrtost. Tudi bivši cesar je nevarno obolel.

Italija.

Orlando Italijanom.

Ženeva, 21. decembra. Italijanski list »L'Epoca« prinaša dne 16. t. m. na čelu lista sledeče sporočilo: Zaklinjam italijanski narod, da se zave in ohrabri, kakor se spodobi velični in da se z ozirom na to ne da sugerirati, skoro bi rekel hipnotizirati z osamljeno vizijo enega samega problema, pa naj bi bil še tako važen. — Orlando.

Italijanski socialisti proti priklonitvi jugoslovanske ali grškega ozemlja Italiji.

Curih, 21. decembra. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Med sklepi načelstva socialistične stranke v Italiji je pomemben sklep, kjer ugovarja stranka načrtu, da bi se Italiji priklonilo jugoslovansko ali grško ozemlje, čigar prebivalstvo je proti združitvi z Italijo. Taka združitve bi pomenjala po mnenju italijanskih socialistov možnost novih konfliktov. Stranka odklanja vsako odgovornost zanje.

Entente hoče zmanjšati vpliv Italije v Sredozemskem morju.

Bern, 20. decembra. (Lj. k. u.) »Neue Zürcher Zeitung« poroča z italijanske meje: Italijanski list »Perseveranza« ugovarja namernemu imenovanju Bissolattija za člana italijanske delegacije na mirovni konferenci, ker se zavzema za sporazum z Jugoslovani. List išče vzroke za Jugoslovanom prijazno politiko entente in pride do zaključka, da hoče ententa zmanjšati vpliv Italije v Sredozemskem morju na ta način, da ji z rivaliteto z Jugoslovani za nedogleden čas veže roke v Adriji.

Italijani proti Clemenceauju.

Bern, 22. decembra. (Lj. k. u.) Kako poroča dunajski korespondenčni urad, piše »Neue Zürcher Zeitung«: Italijanski list piše zelo neugodno o Clemenceaujevih izjavah o jugoslovanskem vprašanju in o italijansko-francoskih odnosih. Izjave so prišle po Raymondovem intervjuu v svet. Nekateri listi sploh molčijo, drugi pa naglašajo, da tako priznanje italijanskih aspiracij na Adriji, polno različnih klavzul, nikakor ne more ugodno vplivati na prijateljske odnose med obema državama.

Stavke v Italiji.

Rim, 22. decembra. (Lj. k. u.) (Dunajski korespondenčni urad.) Medno gibanje italijanskih brzojavnih uslužbencev traja dalje, ker vlada še vedno ni v polnem obsegu ugodila njihovim zahtevam. Minister Ferrar je poslal uradnike v središče gibanja, da nadomestijo stavkojoče uradnike. Vlada je odstavila načelnika brzojavov v Rimu.

Razna poročila.

Preliminirani mir sredi januarja.

Iz Berlina poročajo, da v tamošnjih uradnih krogih pričakujejo, da se sklne preliminirani mir sredi januarja. Lloyd George pa je izjavil, da se podpisuje preliminirani mir do začetka februarja, ako bo imela Nemčija dotlej postavno ljudsko zastopstvo.

Za zvezo narodov.

Buenos Aires, 20. dec. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada poroča Agence Havas: Socialistična stranka je sklenila predlagati na prihodnjem mednarodnem socialističnem kongresu, naj se sklne na svobodni trgovini sloveča zveza narodov, splošna razorožitev, uvedba enotnega denarja, javna diplomacija, nadzorstvo mednarodnih vprašanj in učinkoviti strogi ukrepi zoper dežele, ki bi kršile razsodbe mednarodnega razsodišča.

Wilson gre v London.

London, 21. decembra. (Lj. k. u.) Kako je izvedel Reuterjev urad, pride ta predsednik Wilson in njegova soproga 20. januarja v London, kjer bosta gosta kralja.

Wilson povabljen na špansko.

Pariz, 21. decembra. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: Danes je imel predsednik Wil-

son konferenco s španskim ministrskim predsednikom Romanom. Leta ga je povabil, naj obišče tudi Španijo.

Proti Clemenceauju.

Bern, 20. decembra. (Lj. k. u., KB.) Pariški poročevalec lista »Bund« javlja: Razna glasovanja v zbornici kažejo, da se je pojavilo neprijazno razpoloženje proti Clemenceauju. Pred nekoliko dnevi je 140 poslancev odklonilo dnevni red, ki izraža vladi zaupanje. Dne 17. t. m. je po generalni debati o klavzulah premirja glasovalo 175 poslancev proti vladi, čeprav je ta zahtevala zaupno izjavo. K tem 175 nezadovoljnim poslancem se more deloma prišteti še 80 poslancev, ki so se vzdržali glasovanja. Herve izjavlja, da je sicer izpolnil Clemenceau za vojno vse, kar so pričakovali od njega, sedaj pa, po vojni, se je dežela spomnila na to, da Clemenceau ni sposoben za upravo. Kakor se zdi, se socialisti zelo ve-sele opozicije proti Clemenceauju. Vtis pa ni tak, da bi bil položaj kabineta napram parlamentu na katerikoli način kritičen.

Ameriško vojno brodovje se mora povečati.

Annapolis, 20. decembra. (Lj. k. u., KB.) Reuterjev urad poroča: Mornariški tajnik Daniels je v govoru izjavil nastopno: Ameriško vojno brodovje se mora povečati in ojačiti, da bodo Zedinjene države mogle imeti v narodnem policijskem brodovju prav toliko ladij, kakor druge države. Upa pa, da bo mirovna konferenca ustavila tekmovalno grajenje vojnih ladij.

Belgijska zbornica. — Pet milijard dolga.

Bruselj, 21. dec. (Lj. k. u.) V zbornici je ministrski predsednik v proračunski debati sporočil, da se je belgijski narodni dolg povečal za pet milijard frankov, ki so jih posodili zavezniki. Zbornica je nato soglasno sprejela načrt, kjer se določa vojski kontingent 350.000 mož za vojno, 100.000 mož pa za mir.

Nizozemske delavske organizacije proti vojaški intervenciji na Ruskem.

Rotterdam, 21. decembra. (Lj. k. u.) »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča iz Londona. Parlamentarni odsek kongresa organizacij in izvrševalni svet delavske stranke sta poslala ministrskemu predsedniku skupno pismo, v katerem ga naprošajo, naj jasno oriše angleško politiko v Rusiji in naj se izjavi proti vojaški intervenciji na Ruskem.

Čete direktorija zasedajo.

Kijev, 20. decembra. (Lj. k. u.) Čete direktorija so zasedle Zitomir in Berditev.

Politične novice.

— Odstop vseh pokrajinskih vlad.

Ker je sedaj prešla vsa oblast na skupno jugoslovansko vlado v Belgradu, bodo odstopile vse pokrajinske vlade, torej tudi Narodna vlada v Ljubljani. Skupna vlada v Belgradu bo doslej obstoječe pokrajinske vlade nanovo imenovala. Izvršile se bodo le nekatere spremembe v okviru teh vlad in odpadejo nekateri resorti, ki bodo odslej skupni. Tako bo odslej skupna prehrana, finance, promet in narodna obramba. V okviru Narodne vlade v Ljubljani bi tedaj odstopili in ne prišli več v poštev naslednji poverjeniki: dr. Tavcar, dr. Kučev, dr. Pestotnik in dr. Lovro Pogačnik. Ker se s tem premakne razmerje med strankami v Narodni vladi, bodo potrebne še nekatere druge spremembe.

— Shodi V. L. S., ki so se včeraj vršili po celi deželi, so sprejeli soglasno resolucije proti italijanski okupaciji jugoslovanskega ozemlja ter zahtevali neokrnjeno Jugoslavijo od beneških gora do Vardarja.

— Pričeli so. Včeraj je bil sklican v št. Jerneju na Dolenjskem shod Kmečke zveze. Toda že pred shodom so zasedli pristaši bivše liberalne, sedanje jugoslovanske demokratske stranke, oboroženi s palicami, prostore. Ko je otvoril shod kaplan Kapš, so pričeli liberalci, na čelu jim tajnik tamošnje krajevene organizacije J. D. S., kričati: »Dol s farji!« Ko je nastopil govornik dr. Lovro Pogačnik, so liberalci navalili kot besni nanj, da je bil dejansko v smrtni nevarnosti in je komaj ušel smrti. Tako! Liberalci so torej po svoji stari navadi že pričeli z divjaštvom in farško gonjo! Vojna jih ni ničesar izučila. Kaj pravi k temu vodstvo stranke JDS??

— Nemške laži. Nedeljska »Tagespost« poroča, da pričnejo na Kranjskem in Spodnjem Štajerskem stavkati železničarji popolnoma od 21. na 22. t. m., da s tem pokažejo svoje nesoglasje z vlado Karagjorgjevičev v Jugoslaviji. Kakor je ljubljanski korespondenčni urad zvedel na merodajnem mestu, je ta vest, ki služi prozornim namenom, popolnoma izmišljena. Tudi ostale trditve omenjene vesti o razpoloženju slovenskega naroda ne odgovarjajo resnici. Promet do Spielfelda nikakor ni ustavljen, marveč se vrši v popolnem redu.

— Vsem slovenskim oziroma jugoslovanskim južnoželezničarjem. Po progi od Maribora do Ljubljane krožijo razne vesti o baje nameravani splošni stavki na vseh progah južne železnice v Jugoslaviji. Kdo te govorice razširja, se še ni moglo dognati. Zanimivo je, da ima graška »Tagespost« že poročilo, da se je stavka pričela. Predsedstvo Z. J. Z. pozivlja vse člane in vse poštene slovenske oziroma jugoslovanske južnoželezničarje, da raznašale teh vesti ugotovijo in se ne dajo begati od raznih provokacij. Vsi slovenski oziroma jugoslovanski južnoželezničarji pravega in odkritega jugoslovanskega prepričanja morajo z vso odločnostjo nastopiti proti tem elementom. Skupno vlado v Belgradu in Narodno vlado v Ljubljani pa pozivamo, da nemškutarskim in nemškim provokacijam na naših železnicah napravi enkrat za vselej konec in te provokacije in intrigante kratko-

mało pošlje v Nemško Avstrijo; tam naj rešujejo svojo nemško domovino. — Predsedstvo Z. J. Z.

— Ne izzivajte! Dr. Angerer se v »Freie Stimmen« peča z dopisom v »Slovenec« glede nameravanih pogromov v Celovcu in s članom v »Mirus«: Kaj je s Celovcem? Pravi, da so pogromi laž in laž trditve, da je prebivalstvo povečini slovenske krvi. Celovec je nemški in hoče tak tudi ostati, ravno tako ostala dežela; tudi pretežni del Slovencev samih je Nemcem prijazni. Nato pravi Angerer: »V vseh slojih prebivalstva vlada proti jugoslovanskim hujšakom in posebno proti fanatiziranim duhovnikom, ki stoje v središču ljudskega občutja, velikansko ogorčenje. Zato zahtevamo, da se osebe, ki so vzrok razburjenosti in nemiru v naši deželi, odstranijo; zahtevamo, da se jugoslovanske čete umaknejo, ker nimajo v nemški koroški deželi ničesar iskati. Pozivamo pa tudi tiste kroge in posamezne osebe našega prebivalstva, ki se po krivem dolže jugoslovanskega mišljenja, da se proti taki zlorabi njihovega imena javno kar najhitreje zavarujejo! Čedna ločitev je potrebna.« Temu bi dostavili samo to: Doslej se pri nas posameznim Nemcem še ni skrivil las in bi je želeli, da tudi v bodoče izostane vsaka odurna narodna gonja. Toda če bo obmejno nemstvo še dalje uganjalo svoje stare omejenosti, potem se bomo v varstvo svojih ljudi na svojo žalost morali odločiti za represalije. Zato: ne izzivajte!

— Koroška — republika. V »Freie Stimmen« se »star Korošec« potočuje za to, naj bi se obe narodnosti na Koroškem, pobotali sami med seboj in ustanovili lastno republiko — Koroško Svico. Ako se Koroška razdeli, bo prebivalstvo gospodarsko uničeno in politično brez moči: nemški del bo brezpomemben privesek Dunaja, slovenski pa Ljubljane, Zagreba in Belgrada. »Ali naj se ločimo in zapademo usodi Galicije, ali pa se zedinimo in postanemo srečna Švica?« Treba se bo ločiti, o dobri stari Korošec, če nečete, da se cela Koroška združi z materjo Jugoslavijo!

— Češki Nemci in Masaryk. »N. W. J.« poroča iz Prage, da se je uveljavila v češkem časopisu sprico napovedanega Masarykovskega prihoda velika opravičljivost nasproti Nemcem. Nemci sami so z zadovoljstvom vzeli na znanje, da se je Masaryk osebno zavezal za slavnostno prireditve v nemškem gledališču v Pragi in obljubil vdeležbo. Poročevalec pravi dalje, da so tudi vse češke stranke brez izjeme za Masaryka, ki da je bil vsikdar pošten in dosledno pravičen. Končno pravi brzojavka: »Ako prinese Masaryk, kar se z gotovostjo zatiruje, kantonalno ustavo za Češko, potem bo imel za seboj tudi zelo znaten del Nemcev ki so prepričani od grla stila.«

— Za nemško-avstrijsko-čehoslovaško-jugoslovansko-ogrsko gospodarsko državno zvezo se zavzema dr. B. Kosta v »Neues Wiener Journal«. Dokazuje, kako so te države gospodarsko druga na drugo navezane in da se bodo mogle ugodno razvijati le, ako se gospodarsko združijo ter uvedejo medsebojne carinske prostore in ustanove skupnost trgo-vinskih cest in skupno svobodno luko.

Dnevne novice.

— † Janez Mervec, šentruperški župnik in duhovni svetnik, je umrl včeraj začet od kapi. Žitraj je še sam opravil spoved, potem pa šel v cerkev, maševal in spovedoval do pol desete. Šel je domov in delal za eno stranko rodbinsko polo, s peresom v roki padel znak in se ne več zavedel. Prejel je sv. olje in v desetih minutah je izdihnil svojo dušo. Umrl je torej sredi dela — junak na bojnem polju. Mervec je bil rojen 21. januarja 1846 v Vodicah, šolal se v Ljubljani in Novem mestu, vstopil v semenišče, leta 1871. bil posvečen in šel v duhovno pastirstvo kot kaplan v Semiču, Staritrj pri Poljanah, št. Jernej, Kranj in kot župnik v Stopiče in št. Rupert, kjer je bival polnih 26 let. Bil je pravi Gorenec, možatega, kremenitega značaja, vnel duhovnik, ljubezniv tovariš, poln estetičnega okusa, kar se je pokazalo zlasti v poslikanju šentruperške cerkve. Zadnji čas se je resno bavil z mislijo, da bi po 47letnem delovanju šel v pokoj; mesto začasnega pokoja mu dal Bog večnega! — Pogreb bo jutri ob 11. uri dopoldne.

— † Duhovni svetnik Berlic Ivan, župnik v pokouju, je umrl na Brezjah dne 21. t. m. Pogreb je bil danes ob 10. uri dopoldne. R. I. P.

— Župnik Anton Lavrenčič †. V Velikih Poljanah pri Ribnici je 22. decembra umrl župnik č. g. Anton Lavrenčič. Pogreb bo v torek, dne 24. decembra, popoldne ob 3. uri. Rajni je bil rojen 13. junija 1868 na Vrhpolju pri Vipavi, v mašnika je bil posvečen 9. julija 1893. Naj v miru počiva!

— Pozdrav ljubljanskega škofa dr. Jegliča — regenta Aleksandra. Brzojavka ljubljanskega škofa v Belgrad, odposlana dne 14. decembra, se glasi: Škof ljubljanski z duhovniki in katoliškim narodom sporoča o prvem prazniku zaželenega ujedinjenja Vašemu Visočanstvu in vrhovni vladi izjavo popolne udanosti in iskrene-ga spoštovanja v veseli nadi, da se bo naša mlada država po pripomoči Vsemogočnega hitro uredila, ugodno razvijala in bujno vzcvetela. — Odgovor regenta Aleksandra dne 22. decembra: Iskreno se zahvaljujem Vam, gospod škof, kakor tudi duhovništvu in katoliškemu slovenskemu ljudstvu za izraz udanosti ob prvem prazniku našega narodnega ujedinjenja in upam, da se bo nova ustavljena država s pomočjo božjo in sodelovanjem vseh sil našega naroda krepko razvijala v blagor in prospeh vseh državljanov. — Aleksander.

— Regent Aleksander kočevskim Slovincem. Na vdanostno brzojavko Narodnega sveta za Kočevsko je došel dne 19. decembra iz Belgrada sledeči brzojavni odgovor: Kočevskim Jugoslovanom, dolgo zatiranim, sedaj svobodnim in ujedinjenim s celim narodom pošiljam iskrene pozdrave. — Aleksander.

— Slovenski oo. jezuiti v Jugoslaviji. Jezuitski general o. Vladimir Ledochowski je dvignil jezuitsko »Hrvatsko misijo« v samostojno viceprovincio ter odločil, da pripada k nji odslej tudi ljubljanska stolica družbe Jezusove.

— Minister dr. Kramer se odpelje danes zvečer iz Zagreba in ostane čez praznike v Trbovljah. V Ljubljano pride na dan iv. Stefana.

— Begunci iz Gorice. Včeraj je dospelo večje število beguncev iz Gorice.

— Upravna komisija, ki pod predstvom dr. Ivana Zolgerja posluje pri Narodni vladi, je to dni ugotovila in predložila vladi načrt naredb, s katerimi se določuje delokrog oddelka za finance, oddelka za promet in oddelka za pravosodje ter sestava in pristojnost senata za upravno vodstvo pri višjem delnem sodišču.

— Pozdrav naših fantov s Koroškega. Vesele božične naznike iz slov. Koroške želijo ljubljanskim Slovincem in Slovenkam fantje »Ljubljanskega pešpolka«. I. stoltnje: Narednik Anton Pleško; četovodje: Kosec Joško, Šivic Beno, Sekula Ivan, Kramer Ivan, Slovnik Martin, Pilar Hinko, Kristan Franjo, Rodič Jakob; desetniki: Letnar Rudolf, Frank Ljubo, Oman Ciril, Lutaršek Jakob, Mušič Andrej, Kosec Filip, Vidigaj Ivan, Pirc Josip, Tomc Filip; poddesetniki: Jordan Fr., Lilek Metod; pešci: Bergman Ivan, Dolhar Iv., Cajhan Franc, Fugina Pavel, Kopač Josip, Mostar Josip, Mohar Ivan, Mesojednik Jakob, Marinko Ant. Novak Avgust, Pleško Josip, Princ Peter, Poš Hinko, Pogačar Janko, Simončič Franc, Sinkovec Franc, Sušteršič Karol, Tomažič Ignac, Tomažič Marcelj, Sterle Joško, Zvonimir Markič.

— Jugoslovanski veterinarji, zbrani na skupnem sestanku v Ljubljani dne 14. decembra 1918 so se dogovarjali o svojih bodočih korakih in svrhu nadaljevanja, oziroma izvršenja svojih študij. Znano je, da so morali zapustiti vsi Nemci živinozdravniško visoko šolo do 5. decembra 1918 popoldne in da se je tej zahtevi nemških slušateljev pridružil neoficijsko tudi profesorji zbor. Ker so jim vse inozemske živinozdravniške visoke šole zaprte, so se obrnili do Čehov, ki so že zgradili vse predpripave za ustanovitve polne živinozdravniške visoke šole, katera bo pričela s svojim delovanjem meseca jan. 1919. Poslali so tozadevne spomenice vladam SHS v Ljubljani in Zagrebu, kjer naprošajo vlado, da jih podpira pri njihovih težnjah in boju za ekstsistenco. Zahtevajo delegata v likvidacijski odbor veterinarjih zadev na Dunaju; dalje, da se izposluje absolutnem dovoljenje polaganja izpitov pri tozadevni provizorni češki komisiji, da se ne sme sprejeti nijednega veterinarja v jugoslovansko službo, ki bi končal svoje študije po 5. decembru 1918, ker more po zahtevah nemškega visokošolskega odbora samo še oni študirati, ki se priznava k Nemški Avstriji in da s skupno vlado izposluje pri češki vladi dovoljenje štirinastih vseh jugoslovanskih veterinarjev na novo ustanovljeni češki živinozdravniški visoki šoli. — Definitivno se reši vprašanje visoke šole na manifestacijskem shodu dne 21. decembra v Pragi. — Vsi so prepričani, da nikdar več ne pristopijo praški negotoljubne dunajske visoke šole, ker bi to nasprotovale njih narodnemu ponosu tudi v slučaju poznejšega preklica in prošnje s strani Nemcev, pa največ že zaradi tega, da se kaznuje Nemce za njih nadutost in pokaže, da zamoremo i mi brez njih stati na lastnih nogah.

— Slov. tehnikom. Dne 18. t. m. se je vršil v »Narodnem domu« sestanek slovenskih tehnikov, katerega se je udeležil odposlanec Nar. vlade in zastopnik društva slovenskih inženjerov. Razmotrivale so se momentane težkoče v nadaljevanje tehničnega študija. Tekom debate, v katero so posegli s svojimi nasveti zlati gg. inženjerji in odposlanec Narodne vlade, so prišli navzoči do prepričanja, da za tekoče študijsko leto v današnjih razmerah ni misliti na nadaljevanje študija v Švici ali na Francoskem. Prometne težkoče, nesigurnost na potovanju, slaba valuta in ovire pri nakazovanju denarja v tujino, so za enkrat nepremostljive. Torej ne preostaja jugoslovanskim tehnikom drugega, kot da se prepišejo na češko tehniko v Pragi, ker nam je pouk nemško-avstrijskih tehnik vsled tozadevne odredbe rektoratov onemogočen. Ker pa so v Pragi težkoče glede prostorov na tehniški, stanovanj in prehrane, odpošlje Narodna vlada v prihodnjih dneh odposlanca, da uredi ta vprašanja, in nujno potrebno je, da se dobi pregled vseh slovenskih tehnikov, ki reflektirajo na študij v Pragi. — Vsled tega naj pošljejo vsi slovenski tehniški brez razlike strok najkasneje do 27. t. m. svoje naslove z navedbo stroke, števila semestrov in mesta dotedanjih študij na naslov: Likar Bole, Ljubljana, Poljanska cesta 37. Tovariši pa, ki reflektirajo na pripomočke v svrhu nadaljevanja študija, naj pošljejo tozadevne prošnje, opremljene s potrebnimi dokumenti takoj Narodni vladi SHS, poverjeništvu za uk in bogočastje, v Ljubljani. — Pripravljalni odbor.

— Slovenskim zdravnikom. Poverjeništvu za narodno brambo rabi posebno za obmejne kraje Slovenije slovenskih vojaških

zdravnikov. Vsi tisti slovenski aktivni zdravniki in pa oni, ki niso drugače vezani in imajo veselje do vojaške službe, se pozivljajo, da se prijavijo narodni brambi, zdravstveni referat, da se tako izpopolnijo vsa vojaška mesta s slovenskimi vojaškimi zdravniki.

— Glas »Dančarja« od jugoslovanske legije. Včeraj smo prejeli iz Dubrovnika dne 18. t. m. oddano razglednico s sledečo vsebino: »Iskrene pozdrave vsem »Dančarjem« in članom starešinstva od Josipa Rustja, XIV. p. puk. 2. bat., 4. četa, Dubrovnik, Dalmacija. Dopisnica je oddana na vojni pošti kot »Carta postale militaire«. Dančar Rustja, doma iz Skrilj na goriškem Vipavskem, je bil vjet leta 1916 kot vojak 97. pešpolka. Bil je nekaj časa v Besarabiji, zaposlen v ruskem vojaškem laboratoriju, pozneje je vstopil v jugoslovansko legijo in se sedaj oglašil svojim znancom. Na veselo svidenje njemu in mnogim drugim, ki o njih še ni glasu.

— Novoletna voščila prosimo doposlati zanesljivo do včevši 28. decembra.

— Iz Tržica. Ker se je dosedanjim učiteljem Avgust Minkuš odpovedal učiteljski službi, je stopil na njegovo mesto kot suplent gosp. Vlacav Držaj, ki je služboval pred vojsko v Ostrožnem Brdu.

— Jugoslovanska delegacija v Parizu. Zastopniki jugoslovanskih bančnih zavodov, nadalje dr. Lorković in prof. Ivan Gruđen so prišli 12. decembra v Pariz.

— »Radnička borba«. Prva številka »Radničke borbe«, glasila hrvatskega krščansko-socialnega delavstva, je izšla.

— Člana »Jugoslovanskega odbora« v Londonu dr. Potočnjak in dr. Jambrišak sta dospela v Zagreb.

— Stavci so pričeli stavkati v Splitu. — Jugoslovanska legija naših ameriških izseljencev, ki se je borila na francoski fronti, je dospela pretekli petek v Dubrovnik.

— Novi listi. Dne 16. t. m. je izšla v Sarajevu prva številka novega mohamedanskega dnevnika »Jednakost«, glasila mohamedanskih Srbov in srbofilov. Nasprotna skupina prične v kratkem izdajati svoj list. — Te dni prične izhajati v Sarajevu tehnik neodvisnih socialistov »Zvon«. — V Osijeku je pričel izhajati dnevnik »Zora«.

— Občeslovensko obrtno društvo v Celju ne priredi 22. decembra t. l. pač pa dne 6. januarja 1919 svoj redni občni zbor z obširnimi dnevnimi redom. Obrtniki, osobito pa zadržni načelniki, naj se po možnosti omenjenega občnega zbora v polnem številu udeležijo.

— Znižanje obrestne mere vlog. Kakor je razvidno iz današnjega razglašja, so vsi bančni zavodi na Slovenskem, kakor tudi vse hranilnice in posojilnice potom svojih zvez na sestanku dne 10. t. m. sklenile, z ozirom na temeljito izpremenjenje denarne razmere znižati obrestno mero od vlog na hranilne knjižice, tekoči račun in žiro-konto, počenši s 1. januarjem 1919 na 3 odstotke. Znižanje obrestne mere se je moralo izpeljati, ker momentano vsled nastale stagnacije v gospodarskem življenju ni koristne uporabe za denarne prihranke.

— Slovska zveza. V svrhu nadaljevanja njene točke »Volite novega odbora« se bo vršil občni zbor za področje Slovske zveze za politični okraj ljubljanske okolice v smislu zadnjega tozadevnega sklepa nepreklono v ponedeljek po božiču dne 30. decembra 1918 ob 2. uri popoldne v knjižnici dvorani Kaptolske tiskarne, kakor občni zbor Slovske zveze, kar naj cenijo člani blagovoljno vzamejo na znanje.

— Ravnateljstvo deželne železnice bi prosilo, da se blagovoli poučiti o razmerah na domaški postaji. Tamkajšnji postajni mojster, ki nikakor ne nosi po krivici svojega nemškega imena, je poleg raznih drugih »nednost« zelo komoden gospod. Zdi se, da mu je branje romanov prva stvar, potem šele pride služba. Ljudje se neprestano pritožujejo, da n. pr. redno odpira blagajno za vozne listke šele tik pred odhodom vlaka, kljub temu, da čaka polno ljudi na listke. Seveda ima vlak potem vsled komodnosti postajnega mojstra vedno zamudo. Danes jutraj je moral kamniški vlak, ki je vozil v Ljubljano, čakati v Domžalah 12 minut edino radi tega, ker se postajnemu mojstru ni ljubilo pričeti pravočasno prodajati voznih listkov. Prosimo ravnateljstvo državne železnice, da napravi v tem oziru red.

— Tobačni zalozniki in trafikanti se opozarjajo, da jim je pri oddaji in prodaji tobačnih izdelkov strogo ravnati po veljavnih predpisih in da jim je točno vršiti dolžnosti, ker bi imel vsak večji nedostatek v poslovanju, oziroma kršitev veljavnih predpisov za posledico pogodbeno odpoved.

— Razpis uradniških mest pri državni posredovalnici za delo. Poverjeništvu za socialno skrb bo v kratkem potrebovalo več uradnikov, oziroma uradnic pri državni posredovalnici za delo in njenih podružnicah, ki bodo ustanovljene na ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani. Radi tega se naj pismeno oglašijo pri podpisnem poverjeništvu vsi oni, ki so že kdaj delovali v kaki posredovalnici za delo in bi bili pripravljeni prevzeti službo pri državni posredovalnici. Pismenim priglasom je priložiti dokazila o tozadevni sposobnosti, oziroma o tem, da je pripravljen že deloval v takem uradu. Razen tega je opisati v priglasu osebne sposobnosti.

— Delojemalskim in delodajalskim organizacijam. — Poverjeništvu za socialno skrb nujno potrebuje natančen kataster vseh strokovnih delojemalskih in delodajalskih organizacij na ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani. Zato pozivamo vse tozadevne organizacije, da v lastnem interesu v najkrajšem času sporočijo podpisnemu poverjeništvu naslednje podatke: 1. Ime in sedež organizacije, 2. Število članov dne 1. decembra t. l., imena vodilnih oseb, višina članarine, pravila, socialne uredbe, 3. Ali ima organizacija posredovalnico za delo, njena ureditev in kdo jo vodi?

— Kdo izmed Rusije došlih ujetnikov ve kaj o Petru Grad (7. lovski bataljon), ki je bil do maja 1918 ujet v mestu Omsk v Sibiriji, naj blagovolji proti povrnitvi stroškov sporočiti Frančiški Grad, Dragomelj 18. p. Domžale, Kranjsko.

— Iz Rusije vračajoče vojaške, ki bi vedeli kakšne podatke o mojem sinu Francetu, katerega imam zadnje pismo od februarja t. l. iz Gub. Voronež-Bobrow, pošta Kastoruoe, selo Egorevka (pri grofu Kumarovskij), prosim mi to sporočiti. — Franc Knaflič, Smartno-Litija.

— Begunce z Goriškega, ki je bil doma samostojen vrtnar in cvetličar, želi stopiti v službo k večjemu posestniku ali zadrugi, da bi na račun delodajalca gojil umno vrtnarstvo ali cvetličarstvo ali pa oboje, na moderni, dobičkanosni podlagi. — Ponudbe sprejema iz prijaznosti uredništvo.

Ljubljanske novice.

Prihod srbskega bataljona v Ljubljano.

Sinoči okoli pol 8. ure zvečer je dospel v Ljubljano na južni kolodvor bataljon 4. srbskega pešpolka pod poveljstvom majorja Pavlovića. Na peronu, kakor tudi pred kolodvorom se je zbrala množica ljudi, da pozdravi srbske junake. Na kolodvoru jih je pričakoval predsednik Narodne vlade Pogačnik ter jih pozdravil. V pozdravnem govoru je omenjal nešteta trpljenja srbske vojske za svobodo, ki je na svojem begu preko Albanije našla na Krfu svoj grob, iz katerega pa je zrasla nova moč, nova sila za osvobodjenje jugoslovanskega naroda. V imenu občine ljubljanske je pozdravil srbsko vojsko podžupan dr. Triller. Obema govornikoma je odzdravil srbski polkovnik Milan Pribičević, ki je naglašal, kako so srbski vojski s pazljivostjo nasledovali gibanje Jugoslovancev v Avstriji-Ogiski. Vsi došli vojski srbske vojske, pa naj bo kmet, delavec ali uradnik, vedo za kaj se gre. In ako nam naše meje ogrožajo sovražniki, potem moramo vedeti, da bo združena naša domovina vsa le tedaj, ako bo vseh 13 milijonov Jugoslovancev pripravljenih žrtvovati za svojo svobodo svojo srčno kri. Ko bo to videl svet, nam bo tudi priznal to, kar nam gre. Po sprejemu se je odpravil polkovnik Pribičević v spremstvu predsednika Pogačnika v hotel »Union«, srbski bataljon pa je odkorakal med burnimi evcijami občinstva v domobranski vojsni okoliš. Polkovnik Pribičević se je že včeraj popoldne z avtomobilom pripeljal v Ljubljano.

— Dr. Korošec se odpelje danes zvečer iz Zagreba in pride ponoči v Ljubljano.

— Razkrinkani spiritisti. O tem poved v nedeljo, dne 29. t. m., ob 5. uri popoldne v kapeli oo. jezuitov.

— Pravilni večer priredi na Štefanovo, dne 26. t. m., ob petih popoldne v dvorani Mestnega doma recitator Vinko Rožanski v prid naših oslepljenih vojakov. Vstopnice, in sicer sedeži po 1 K in stojači po 60 vin. se dobe na dan prireditve od 4. ure popoldne naprej v Mestnem domu pred dvorano. Stariši, pripeljite svoje malčke k tej lepi, tudi za odrasle zanimivi prireditvi!

— Odseka za klasično filologijo in slavistiko Društva slovenskih profesorjev imata svojo prvo sejo dne 28. t. m. ob 9. uri dopoldne v posvetovalnici realne gimnazije (na Poljanah) v Ljubljani. Vsi tovariši filologi se nujno vabijo.

— Šulvereinska zasebna ljudska šola v Spodnji Šiški se razpusti. Prostori se porabijo za stanovanja uradništva novoustanovljenih uradov.

— Mestna razsvetljava je na nekaterih križiščih cest pod ničlo! Gospodje menda tega ne vidijo, drugače bi morali vedeti, da je potrebna pri oglu Widmarjeve hiše ali pa Hauptmannovega sveta na Sv. Petra cesti plinova svetilka, ravno tako na drugih križiščih, kjer je polno tovrnega prometa. Zakaj je pa v privatnih stanovanjih vse polno razsvetljave in potrate ž njo. Premoga je dovolj za plinarno kakor tudi za električno!

— Brivnice bodo na Sveti dan do 12. ure opoldne odprte, na sv. Stefana dan pa cel dan zaprte. — Obenem se je sklenilo, da se v brivnicah vsi nemški, tudi humoristični časopisi opuste.

Vestnik S. K. S. Z.

— Vrhnika. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov s sodelovanjem Katol. slov. izobraževalnega društva na Vrhnikih vjudno vabi h gledališki predstavi, ki jo priredi na Stefa-

nji dan, 26. decembra, točno ob pol 4. uri popoldne v Društvenem domu. Spored: 1. Patje, — 2. Tamburanje. — 3. Govor. — 4. Fran Govekar: Deseti brat. Ljudska igra v petih dejanjih.

Prosveta.

pr Iz gledališke pisarne. Danes zvečer ob pol 8. uri Planquettova opereta »Cornevilski zvonovi« za abonement »B«. — V torek ostane gledališče zaprto. — V sredo dne 25. t. m. popoldne ob 2. uri Spicarijeva otroška igra »Pogumni Tonček« za »B« abonement. — Zvečer ob pol 8. uri opera »Prodana nevesta« izven abonementa. — V četrtek dne 26. t. m. popoldne ob pol 3. uri opereta »Michijevi hčerki« izven abonementa. — Zvečer opereta »Cornevilski zvonovi« za »C« abonement. — V petek dne 27. t. m. opereta »Cornevilski zvonovi« za »B« abonement.

Nainovelše.

Slovinci ne smejo izgubiti niti pedi slovenske zemlje.

Belgrad, 23. decembra. Regent je sprejel v avdijenci zastopnika Trsta dr. Čoka. Avdijenca je trajala eno uro in četr. Aleksander se je zelo zanimal za razmere v Trstu ter je prosil Čoka, naj sporoči tržaškim Slovincem njegov pozdrav in pove, da Srbija ne bo dopustila, da bi Slovinci izgubili le ped slovenske zemlje.

Vse jugoslovansko ozemlje k Jugoslaviji! Zvečer, 23. decembra. »Corriere della Sera« prinasa izjavo ameriškega senatorja Lodgeja, ki pravi, da se bodo vse dežele, kjer so Jugoslanci, Čehi ali Poljaki v večini, priključile brezpogojno k Jugoslaviji, češki oziroma Poljski.

Iz jugoslovanske diplomacije.

Belgrad, 23. decembra. Kot delegati države SHS za mirovno konferenco so določeni: Pašić, dr. Trumbić, dr. Zolger in bivši srbski poslanik v Parizu dr. Vesnić. Tem so kot svetovalci s pravico odločevanja pridruženi dr. Smolčić, dr. Rybač in bivši srbski poslanik v Londonu Mato Bošković.

Ivan Hribar jugoslovanski poslanik v Pragi.

Belgrad, 23. decembra. Ivan Hribar je imenovan za poslanika države SHS v Pragi.

Novi ministri.

Belgrad, 23. decembra. Za ministra brez listnice je imenovan Miloslav Rajčević iz Črne gore, za ministra za zdravstvo pa dr. Uroš Krulj.

Regent potuje v Pariz.

Belgrad, 23. decembra. Regent Aleksander odpotuje 25. t. m. v Pariz z vojaškim spremstvom. Do Dubavnika ga bo spremljal notranji minister Svetozar Pribičević, finančni minister dr. Momčilo Ninčić pa gre z regentom v Pariz.

Aprovizacija.

— Prodaja kruha na Sveti dan. Na sveti dan v sredo dne 23. t. m. so prodajalne kruha cel dan zaprte. Strauke dobe kruh za sredo že v torek.

Zgubila se je na peronu Glavnega kolodvora v Ljubljani denarnica z večjo vsoto denarja, z voznim listkom Mirna-Ljubljana in nazaj ter z nekim potrdilom, ki vsebuje tudi naslov dotičnega, ki je izgubil. Pošteni najditelj se naproša, da najdeni denar pošlje na naslov, ki je na potrdilu, ter si sam pridrži desotino vsote.

Mladinska knjiga. Martin Krpan z Vrha od Sv. Trojice, ta kremeniti silni mož, slovenske matere sin, jaše na cesarski Dunaj, da ubije groznega velikana Brdavsca. Našel je na Dunaju mesto temnih, neodkritostnih obrazov, zavito v sijaj cesarske stolice. Levstik pričara tu z neprimerno priprostostjo otroški duši pravilno mesto zlobe in ga pokaže kot kraj nesreče za naš narod. Ravno v tej knjigi si mladi človek lahko nasrka v polni meri one evezle sile hrusta Krpana, njegova silna, fizična moč imponira mlademu srcu, ki išče neprestano zunanjih vtisov in srka nove življenjske sile iz njih. Vtis, ki ga bo pustila ta knjiga že sama po sebi na naši deci, se bo še povečal po krasnih ilustracijah, ki so bogato porazdeljene med posamezne odstavke. Božič se bliža, zato darujmo slovenski mladini slovenskega junaka Krpana. Knjiga velja 5 K 50 vin. in jo je dobiti v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Kravo-mlekarico prodam ozi. eno tudi zamenjam za takoj, ki je že v 5.-6. mesecu brejosti. Naslov: J. Kovačič, Vrbove, p. Vel. Loka, Dol.

Razprodaja plemene živine.

Na deželnih pristavah v Medvodah se bo razprodalo 150 dragocenih krav enobarvnega švicarskega plemena. Kupcinaj se zglaše pri oskrbnistvu Medvodah. Vlak vozi v Medvode iz Ljubljane pred 7. uro jutraj. 5176

Naznanilo.

Obrtno pomožno društvo v Ljubljani, reg. zadr. z omejeno zavezo naznanja, ta bode od 1. januarja 1919 naprej do preklica obrestovalo hranilno vlogo s pristavkom, da je po 3% vložnikom dano na voljo, dvigniti svoje vloge, ako s tem sklepom niso zadovoljni.

Izdaia konzorcij »Slovenca«.

Lokal, za trgovino, prostoren, svetel, ki se mogoče s stanovanjem v isti hiši, se išče v Ljubljani na Mestnem trgu ali Stritarjevi ulici, Marlinem trgu, Prešernovi ulici, ozi. Dunajski cesti. Ponudbe pod šifro »H. G. 12« na upravništvo lista.

Naznanilo. 5208

Slavnemu občinstvu vjudno naznanjam, da sem

zopet otvoril svojo

gostilno.

I. PODOBNIK, Novi Vodmat.

Posestniki na deželi in primorski begunci! Nov način zidanja, uradno preizkušena, patentirana iznajdba, zid polovice cenejši, zdrava, suha stanovanja. Opeka se dobi v vsaki množini pri meni, ali pa se lahko izdeluje na licu mesta stavbe; lahko zidanje, rabi se pol manj zidarjev. Načrte in pouk pošiljam po Sloveniji za ceno 30 K. Naročite pri Korošec Kar, zid. mojster, Braslovce.

Električna žica. Kupi se za visoko napetost električna žica za glavno izpeljavo, sicer bakreno ali aluminijum; v slučaju se prevzame tudi za to rabno železno ali pocinjeno. Rabi se od 10—12 kilometrov take žice. Ponudba naj se stavi naravnost električni strojni zadrugi v Mengeš, z navedbo najnižje cene do 2. januarja 1919.

Baterije in žepne svetilke, karbid v puščicah po 1/2, 1 kg in više, kresline kamenčke in vžigalnike priporoča

IGNACIJ VOK

Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Zamenjam dve hiši v Ljubljani merno posestvo na deželi, najrajši v Ljubljani sredi okolici. Ena hiša ima tri prodajalne prostore s stanovanji, druga z večjim skladiščem ali delavnico s stanovanji. Cenene ponudbe pod šifro »Zamenjava 3219« upravo »Slovenca«.

Ugovorni prednik: Josip Gostinčar v Ljubljani.

Prodajam 1000 kg pristnega domačega konopnega semena za ceno po dogovoru. Josip Novak, Brezovica pri Ljubljani.

Koleselji za samca, lahak, dobro ohranjen, njen, se kupi. Ponudbe z navedbo cene na J. Razboršek, Smartno p. Litiji.

Parni kotel, dobro ohranjen se kupi. Prijazne ponudbe na kopalnice »Sion«, Ljubljana.

Vino, sadijavec in kislja voda se po Jugoslaviji že lahko razpošilja. Naroča se pri A. Oset, p. Guštanj.

Predilnica in tkalnica v Tržicu sprejme takoj sposobnega, za- ki zna desilivega in treznega kočijaža s konji doblje in ljubenzljivo ravnati ter se zamore porabiti pri kočiji in težki vožnji. Mlademu, krepkemu, oženjenemu možu se daje prednost. Stalna služba je zagotovljena. Vstop takoj. Osebna predstava in ponudba zaželjena.

Zimska sukinja in moški čevlji naprodaj. — Naslov pove uprave »Slovenca« pod št. 5227.

Soba, mebl. se išče za takoj, ali pa s 1. jan. Ponudbe na naslov Brinšek, Sodna ulica 3/IV. 5222

2000 kg železne žice, žgače, št. 18 se prodajajo, proda. Vprašanje pod »K. W. 2« pošto ležeče Celje do 1. januarja 1919.

Javna dražba vina.

Dne 28. t. m. ob 9. uri dopoldne se bode potom dražbo na postaji Škofelja prodalo

22 sodov lanskega vina

v posodah od 300—450 litrov. — Vino pride na dražbo v posameznih posodah. Zupanstvo Šmarje-Sap.

Prispevanje za sklad S. L. S.

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Kočevska pisma.

3. pismo.

Državne avtonomije Kočevsko ne sme dobiti zato, ker bi nam bila ta država sovražna. To je glavni razlog proti. Da bi nam bila res sovražna, je več kot verjetno, ako se spomnimo na krivice, ki so jih izvesti Kočevci delali Slovincem ter jih delajo še, kakor bomo v »Slovenca« ter je razvidno iz »G. B.« O teh krivicah nasproti Slovincem pišem danes; vseh navesti ne bo mogoče, jih je preveč. S tem bom pa tudi izpodbil trditve v »G. B.«, da se je Slovincem na Kočevskem vedno dobro godilo ter da so ž njimi živeli v miru. Pest se mi stisne jeze, če se domisljam take gorostasne neresnice, katero »G. B.« letos posebno rad ponavlja: »A kdo to verjame? Slovinci ne, ker okušajo krivice še vedno, Kočevci ne, kateri jim jih prizadevajo.

Resnici na ljubo moram priznati, da je bilo v prejšnjih letih razmerje res boljše med Slovinci in Kočevci. Tako so mi vedno pripovedovali starejši, častivredni možje, katerih tudi tam dol ne manjka, katero pa so mlajši »revpili in odrinili. Izrazita krivičnost poteka od onih časov sem, ko je protestantski pastor v Kočevje zanesel ono strupeno gonjo »Los von Rom« ter od prvih volitev leta 1907. Lahko bi z imeni dokazal, da so ti krogi pravo ognjišče vseh krivic, potem vsi oni, ki so ž njimi v kakršnikoli zvezi in odvisnosti, potem od teh zapeljani in slednjič oni, ki sedaj iz političnih ozirih »stulijo z volkov« kakor »G. B.« in gospoda okrog njega, tako da je malo častnih izjem, katere bi Slovincem priznale in dale pravice.

Prva nesreča ter greh kočevskih Slovincem je sploh ta, da so, da bivajo. In vendar bi brez njih težko izhajali. V Kočevju je jako veliko slovenskih poslov, tudi najbolj zagrizeni Kočevci cenijo Slovence bolj nego druga dekleta. Naj se dekleta le organizirajo ter združijo! Kaj bi storili, ako vam danes odpovedo vsi slovenski posli? Mnogi bi niti ne mogli svojega polja obdelati! In kako ravna jo ž njimi? »Verfluchte Kraner«, to je nazivanje, s katerim jih pitajo zjutraj in zvečer, pa ne samo priprosti, ampak tudi takozvani boljši stanovi, tudi v njih ustih je neprestano ta nizkotna in surova psovka. Svoj čas so bile na premogovniku slovenske propovedi v nedeljah popoldne; samo ne vprašajte, v kakšnem prostoru! Da tudi semkaj premnogi posli niso smeli iti, sicer so jih takoj odpustili! Koliko ljudi sem poznal, ki so berača-Slovenca spodili brez milodara samo zato, ker je bil Slovenec. — Koliko so imele slovenske stranke trpeti od nemških hišnih gospodarjev, sem izkušal sam ter so mi drugi pripovedovali. Samo zbadanje, nagajanje, sumničanje, podtikanje, nazadnje pa še »verfluchte Kraner«. In že samo temu pritiško so se žal premnogi posli ter tudi drugi Slovinci udali, opustili svojo narodno zavednost, se prilagodili, vzgojevali svoje otroke nemško itd., »asimilirali« so se ter množili kočevske prebivalce. Pa upoštevajte še uradno štetje ter takratno postopanje in veste, kako so dobili Kočevci toliko število. Dobro vem, da narodni svet pri štetju teh ni štel, dobro vem, da so se še sedaj premnogi prijavili iz strahu za ljubi kruhek in pa zato, ker niso bili zavedni. Ne morete, jim tega šteti v zlo, Slovinci, zlasti če bi Vi poznali razmere tam dol dobro in natanko kakor jaz, ki sem čutil to moro »asimilacije« bolj in bolj. Tu treba res vse odločnosti, da se človek upre.

Sveda, s temi in takimi Slovinci so Kočevci živeli v »miru«, to je le preris, take so imeli radi, ker se niso pritoževali. Toda, če je le kdo črhnil »pravica, narodnost«, ter to tudi zahteval, precej je bil pokoncu! Hujska, so vpili, »verbissener verfluchter Kroaner« je bil, in če le mogoče, so ga oškodovali! Za Slovence samo zasramovanje in krivica, pravice — nikjer! Ne v družabnem življenju! »Eintritt nur Deutschen gestattet«, je bilo brati na vabilih k veselici; vsak Slovenec, kdor je doli živel, je gotovo videl to sramoto. Če je Slovenec prišel v družbo, so uhitnili ter že tako govorili, da je je odkuril. Kolikokrat — posli so pripovedovali — se je reko v gostilni »für den verfluchten Kroaner ist schon gute«, pa so mu porinili najslabše, ne iz dobličarije, kar se tudi drugod zgodi, ampak iz sovraštva. Lastnega društva Slovinci niso imeli, a so tudi Kočevci vsak tak poskus onemogočili. In če Slovenec ni zahajal v družbo, če se jih je ognil: potuhnjen, hinavski je, so dejali. No, pa se je »asimilirati«, marsikateri slabotnej.

Po prodajalnih so radi jemali denar Slovincem, seveda. Kako marsikateri kočevski trgovec je od njih ohogatel! Pa poznal sem trgovca, kateri Slovincem niti prodati ni hotel, poznal drugo prodajalno, koder se je reko: »für den verfluchten Kroaner haben wir kein weisses Mehl«. Zadostujta samo ta slučaj. Sploh so Slovinci tožili, da so bili pri aprovizaciji zelo oškodovani in zlostavljani. Rad verjamem, žal le, da še nisem dobil poročil o tem. — Kako so ravnali s slovensko trgovino, znano je gotovo slovenski javnosti ter preidem, le omenil bi.

Uradi. Zadnji »G. B.« trdi na vsa usta: »okrajni uradi v Kočevju so slovenskim strankam že od nekdaj vedno delili enako pravico, ker so bili vsi uradni spisi vedno v slovenskem jeziku dostavljani.« Ali imate v Kočevju kje tako velik prostor, ki bi obsegel vse one Slovence in slovenske stranke, ki so jim oblastva dostavljala samo nemške dopise? Kako pa se reče po slovensko taki trditvi, razbere lahko vsakdo sam, ni treba, da bi zapisal. — Zadnje case so hodili pač slovenski dopisi, samo ne vprašajte, v kaki slovensčini! To so je reko norčevati iz slovensčine. — Kadar je oblast nabila lepake v obeh jezikih, n. pr. vojaška vpoklicanja ali celo poziv za vojna posojila, ali kakšne zbirke: drugo jutro je bilo slovensko besedilo pomazano, raztrgano ali lepo odrezano, celo vojni manifest cesarja Frana Jožefa I. laško besedilo so pa pustili!

Sola je požrla nebroj slovenskih otrok, najprvo že pri štetju ter vpisovanju, potem pa v šolski sobi sami. Tolikrat se je Slovincem očitalo, da so neilikani: Za Boga, kje naj bi pa mladina dobila oliko, ko je bila slovenska deca pastorka v šolah. Kdo se je zmenil zanjo? Učitelj? Da, so bili tudi taki res vzgojitelji, a večinoma ne, večina je tako ostenativno vlepala nemstvo ter je poudarjala, da se je mladim srcem moralo pristuditi slovenstvo. Zvečine je bil veroučitelj edini, ki je ž njimi govoril v domačem jeziku, a zato moral požreti od učiteljev mnogo bridkih. Pripovedovalo se je tudi, a mi ni več zagotovo znano, da je nadučitelj med kaplanovo uro prisluškoval, ali uči slovenski ali nemški! Solarji so bili vedno dveh vrst: protežirani Nemci in zaničevani Slovinci.

Cerkev. Srd mi vstaja v srcu, če se le domisljam krivice, ki se tu godi Slovincem! V »kupnji Kočevju je Slovincem približno 1100

Trgovski pomočnik večš špecerijske in ter deželni prideltkov, išče mesta, najraje kjo na deželi, a tudi v mestu. Gro tudi kot shtaciščnik. Nastopi lahko z novim letom. Cenj. dopisi pod »Bozic 136« na upravnistvo »Slovenca«.

Stanovanje s 3—4 sobami in pritliklami v Ljubljani, išče stalno uradnik, oventuelno menja svoje sedanje moderno stanovanje v Gradcu. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5151.

Napredni le. popolnoma nova, lepa samorabljen, se predvno blago. Istotam se zamenja nekaj promoga za živila. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5140.

Glasvir, dobro ohranjen, se prod. Več se izve pod šifro »I. A.« pošto leže, Ljubljana.

Zelesno posteljo kompletno, skladno (zložljivo) kupim ali zamenjam za živila. Ponudbe sprejema uprava lista pod šifro »Posteljas«.

Stavbišče zirema hiša ali vila z večjim prostorom se kupi v Ljubljani. Ponudbe na pošto predal 154, Ljubljana.

Vino ima v zalogi in nudi Ivan Ogrin, vinska veletrgovina. Laverca pri Ljubljani.

Kuharica išče s 1 januarjem primerne službe kot samostojna gospodinja. Srednjih let, zmožna in vešča tudi večjega kuhanja. Gre tudi v kako manjšo hišo k samski osebi, tudi izven Ljubljane. Naslov pove uprava lista pod št. 5127.

Čevlji, močni, dobro izdelani, ženski iz čevlji, rujavke kravine iz črnega usnja, teletine, boks in ševro moški in ženski prodam posameznikom ali pa trgovcu. Anton Šverjanec, čevljar, Spod. Šiška št. 117. 5223

Iščem majarja, oženjenega brez otrok, oboja zdrava, pridna, poštena, snažna in varčna. Znatl morata vsa domača dela kakor pri živini, pa vrtu in polju. Plača po dogovoru. Naslov pove iz prijaznosti uprava »Slovenca« pod št. 5224.

Stanovanje, obstoječe iz 3 sob se radi družinskih razmer proti takemu ali manjšemu zamenja. Naslov pove upravnistvo lista pod št. 5221.

Stanovanje išče zakonski par brez otrok (mož čevljar) z eno sobo in kuhinjo ali hišnika. Za nagrado par pa službo hišnika. novih čevljev po meri. — Ponudbe na: Jožeta Bratč, Ljubljana, Miklošičeva cesta 28.

Omara za obleko, belo barvana, in lončena peč sta na prodaj. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 5206.

Malo posestvo na Dolenjskem se želi kupiti. — Prodajalcu naj pošlje svoj naslov na upravo »Slovenca« pod št. 5207.

Elektrotehnik z večletno prakso išče službo. Zmožen je voditi obrat kot samostojen tudi pri večjih podjetjih. Ponudbe pod Elektrotehnik, Ljubljana, Križevniška ulica 10/II.

Proda se: nekoliko novih velikih rjuh. 1 bela posteljna odeja, par novih moških čevljev, 3 kg sirove svile, 1 usnjata torbica za pištolo, fina žepna ura in nekoliko škatej cigaret, na Bregu št. 8, I. nadstropje.

Strojnik vojne mornarice, vojaščine prost, poročen brez otrok, vešč službovanja pri parnih strojih in kotlih, izkušen ključavničar išče stalne službe v Ljubljani ali na deželi. — Ponudbe z navedbo službenih prejemkov pod »H. E. 5/5209« na upravnistvo lista.

Klobuki, ovratniki, kravate, nogovice, sukanec, telovadne potrebščine ter različni čevlji se še dobe pri J. Podlesnik nasl., Ljubljana, Stari trg 10. 5210

„Glasbena Matica“ v Ljubljani išče za vsa pisarniška opravila sposobno pisarniško moč.

Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo sposobnosti in zahtev do 31. t. m. na odbor Glasbene Matice v Ljubljani.

Filialista, ki razpolaga z jamčevino ali garancijo, išče za podružnico v Ljubljani Prva slavonska tvornica suhomesnate robe in masti Jovo Gligović, Nova Gradiška, Slavonija. 5161

ČEVLI z gumijastimi podplati so zopet, in ker so sirovine pošte, ZADNIKRAT na zalogi. Cena za moške K 85, za ženske K 73. ZALOGA ČEVLEJ „PEKO“ Peter Kozina & Ko., Ljubljana, Breg. Naročila po pošti se ne izvršujejo.

Povečane slike do naravne velikosti, kakor tudi oljnat portrete na platno: izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

Davorin Roušek prvi fotograf in povečevalni zavod — V LJUBLJANI — KOLODVORSKA ULICA št. 34.

Mlad trgovec in gostilničar z nekaj posestvom se zaradi tamkajšnjega slabega prometa želi priženiti k gospodini ali vdovi v trgovino, ali gostilno z nekaj posestvom, a samo na prometnem kraju. Samo resne ponudbe s sliko se prosijo na upravnistvo »Slovenca« pod »Lepa bodočnost«. 5154

Uprava za spo. no. sobo, in sicer ena iz orehovega, druga iz mehkega lesa, vsaka obstoječa iz 2 visokih omar, 2 postelj, 2 nočnih omaric, umivalnika z ogledalom, mize in 4 stolov se prod. pri M. GOGALA, mizar, Dled

Kontoristinje, izvežbane, prvovrstne se sprejme o. Pogoji: brezhibno znanje slovenske in nemške korespondence in knjigovodstva. Prednost imajo prošilke špecerijske in kolonialne stroke. Ponudbe v obeh jezikih z navedbo referenc na trdko: Družba za promet petroleja z o. z., Gradec, Neuhofy, 53.

Lepih rjuh se prod. Preku.ovalc so izključeni. Naslov s izve pri upravi »Slovenca« pod št. 5192

uharica iščem, ki bi opravljala tudi druga hišna dela. Plača dobra Dr. A. Kodre, Slovenska vas, p. Stara cerkev pri Kočevju

Kuharica, snažna, pridna in poštena, se sprejme poleg hišne v trgovsko hišo v Ljubljani. Razumeti se mora razven dobre kuhe tudi na druga gospodinjstva dela. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5183, ako znamka za odgovor

Prilicna darila za božič, fine perziške preproge, zastori in mizna pogrinjala pri trdkki Benedikt & Co. Ljubljana, Prešernova ulica. 075

Gospodar za posestvo na Dolenjskem s 50 orali poljedelske zemlje se išče. Znanost vseh strok poljedelstva, živinoreja, vinarstva in kletarstva se zahteva. Oženjeni, katerih žena bi tudi kuhala za posle, imajo prednost. Pri popolnoma prostem stanovanju primerno plačilo po dogovoru. Zglešiti se je s prepisom spricheval dosedanjega službovauja pri Otomar Bamberg-u v Ljubljani, Miklošičeva cesta 16.

Luvške muške cal 16 in cal 12 so na prodaj pri trdkki F. K. Kaiser, pri kar v Šelenburgovi ulici 6 v Ljubljani.

Hiša s pekarnjo in velikim vrtom se prod. Naslov se izve pri upravi »Slovenca« pod šifro »Bodočnost 5173«.

Boben, velik, skoro popolno nov, se prod. Cena po dogovoru. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5175, ako znamka priložena.

Gospodinj, vseskozi pošteno, zdravo, snažno, vajeno vseh hišnih opravil in tudi šivanja, ki bi hotela trajno ostati v službi, sprejme župnik v neki večji župniji v Dalmaciji. Potni stroški se povrnejo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5193, ako znamka za odgovor.

Kuharica v starosti 30—40 let, ki zna dobro kuhati, se sprejme takoj proti dobri plači. Kje, pove uprava »Slovenca« pod štev. 5166, ako znamka za odgovor.

Proda se: dobro ohranjen kovaški meh, 60 kg žebelj za kvedrovec, 100 kg solne kisline, 55 kg konopne vrvi in več drugih stvari. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5187.

Gostilno s trgovino vzamem v najem na Dolenjskem, najraje ob železn. prog. kje v bližini Bubnarcev. Event. ponudniki naj se prijavijo na naslov: Kos pri g. N. Adamitsch, Sod. Šiška, Nova ulica 228/I.

Počevinarje posode, za 4—5 kg vse, bine, pocinjene, primerne za med ali mast, po K 4-50 za komad razpošilja od 4 kom. naprej po povzetju Frana Oblak, Sv. Gregor p. Ortnek, Dolenjsko.

Restavracija ali gostilna z mesarijo pri kakli tovarni ali v trgu se sprejme v najem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 5073.

Tibi družabnik s kapitalom se išče za trgovsko podjetje. Ponudbe pod »Družabnik« na upravnistvo »Slovenca«.

Deli cerkanskega lovišča obširnega, mnogo raznovrstne divjačine vsebujočega, se dajo za daljšo dobo v najem. Podrobnosti pove g. dr. J. Jenko v Cerkilah.

Gospodinja, v kuhanju in kmetijstvu izvežbana, vestna, neomažečevana, se išče za veleposestvo boljše samske osebe. Ponudbe s sprichevali sprejema uprava lista pod št. 5092.

Rumunski denar, izdan od nemške države, kupuje K. S., Ulica stare pravde 6, II. nadstropje. od 3. do 7. ure popoldne.

Zenitna ponudba. Vdovec 40 let star, brez otrok s celim pohištvom in 3000 K denarja, zidarski polir, želi poročiti gospodini ali vdovi brez otrok v starosti 28—35 let z malim posestvom, kmetijo, gostilno ali spec. trgovino, najraje v domačem kamniškem okraju. Cenjene ponudbe do 31. decembra pod šifro »Vdovec« 5129 na upravo »Slovenca«.

Mlad gospod s trgovsko in gospodarstvom sko naobrazbo in neomažečevano preteklostjo, se želi priženiti na posestvo ali trgovino. Le resne ponudbe s sliko, ki se takoj vrne, se sprejmejo pod šifro »A. R. 27« na upravo lista. Tajnost zjamčena. 5101

našteti, ki so se priznali prostodušno kot take, pa prej več. Niti ene božje službe s pridigo niso imeli do sedaj! Pač nobena krivica ni tako zgoče bolela kot ta. Slovenci so kajpada tudi prispevali za novo cerkev, vedno bili udeleženi pri cerkvenih darovanjih in zbirkah, a slovenske pridige kljub vsem prošnjam ne. Duhovska oblast ni dala pa ni. Vem, da sem kot katoličan dolžan spoštovanje duhovnikov; zato Vas pa, preč. g. dekan, vprašam samo to: ali nikdar ne berete evangelija o dobrem pastirju, ki zapusti 99 ovac, pa gre eno, izgubljeno, iskat? Če se je marsikatera mladenka pogubila, kdo je kriv? Saj ni imela nobene ali malo opore! Da, toliko je znala nemški, da je kaj kupila ali ljubimkalo, a da bi razumela božjo besedo, ne! Na čegavo vest grede to izgubljenke? Vi bi se utegnili izgovarjati: ni mogoče, ti in ti ne pustijo. Dobro, recimo, da je res! Pa ste že kdaj svojim nemškim faranom časi primerno in praktično razlagali priliko o usmiljenem Samarijancu, ste jim govorili o medsebojni pravičnosti, o veliki zapovedi krščanstva, o ljubezni? Če jim niste govorili o tem, ste spet Vi krivi, da teh resnic in zapovedij ne poznajo. Ali naj jih mar poznajo iz listov kakor »Grazer Tagblatt« in »Gr. Tagespost«, iz katerih navadno črpajo svojo modrost? Vi ste njih učitelj, in ker ste zgovoren in oblasten mož, ki ima vpliv pri Kočevcih, bi Vas gotovo ubogali, ako jim prav pojasnite. Da ti ljudje nimajo smisla za krščansko ter cerkveno življenje, kaže sicer lepa, a skoro vedno prazna farna cerkev. Naj pa zato tudi trpijo na duhovnem življenju Slovenci? Tudi židje so drugim branili h Kristusu, ker sami niso marali zanj. — Ta krivica, v cerkvi prizadeta, je kočevske Slovence vedno najbolj bolela, dokler se ne odstrani. Kočevsko nemstvo zaradi ene slovenske pridige gotovo ne bo propadlo, prej bo propadlo zaradi krivic, storjenih Slovincem, kakor je na krivicah umrla stara Avstrija.

Slovenci! Praudarite sami, ali se more takim ljudem, ki Slovincem med njimi delajo toliko in takih krivic — vseh naštetih ni mogoče — dati avtonomija, lastna državnost? Kdo nam je porok, da ne bi tega spet zlorabili v kvar kočevskim Slovincem ter celi Jugoslaviji? Vsa preteklost govori zoper nje!

Kočevci, kar Vas je dobrih in pametnih, glejte, v kakšen sloves so Vas pripravili Vaši ljudje, ki jim niste o pravem času zavezali jezika!

Za našo obrt.

Važna vprašanja se nam porajajo v naši novi skupni domovini Jugoslaviji. Med temi je brez dvoma jako važno vprašanje, kako bo v bodoče pri nas z obrtjo.

Pogled v zadnja leta pred vojno nam o nji ne nudi posebno razveseljive slike. Že so se oglašali preroki, ki so jej napovedovali skorajšnjo smrt. Ni čudo, da je ta ali oni sam zdvojlil nad bodočnostjo svojega stanu ob pogledu na razvaline nekdanjega cvetočega rokodelstva, ki jih je povzročila nenadoma nastopivša svetovna vojska. S kruto roko je posegla v delavnice. Obrtnik je najbolj čutil, kako so se skrčile zaloge surovin, ki jih je vojska požirala v velikem. Ključavničarji niso dobili železa, čevljar usnja, krojač blaga za obleko in najpotrebnejšega sukanca. Vojska je pobrala iz njegovih delavnic domala vse delavne moči, ki so ginile na bojnih poljih. Ob vsakem prebiranju se je izpraznila delavnica in marsikje je moral tudi mojster sam pustiti žago, pilo, kladivo in prijeti za puško. Ostali so vajenci, pa brez pravega učitelja in žal tudi brez potrebnega nadzorstva. Obrtne šole, središče rokodelčeve izobrazbe, je zasedlo vojaštvo.

Pridružilo pa se je še večje zlo: pomanjkanje obrtnega naraščaja. Obupne prehranjevalne razmere po mestih so ga še povečale. Obrtniku, ki je sam komaj dihal, ni bilo mogoče nositi skrbi za prehrano vajencev, ki bi jih potreboval v svoji delavnici. Militaristični državni stroj je z mogočno silo vlekel komaj šoli odrasle dečke v tovarne, k železnici, na ceste in jih naredil težake za vse njih življenje.

Možje, ki so videli, kolika škoda bo, ako se podre tako mogočen stebel srednjega stanu, ki je v resnici prava moč narodova, so že pred vojno mislili na to, kako bi se odpomoglo pomanjkanju obrtnega naraščaja. Ustanovilo se je v Ljubljani Društvo za varstvo vajencev, ki je sklenilo sezidati v Ljubljani zavod, ki bi skrbel za 200—300 vajencev. Toda vojska, ki je uničila toliko lepih načrtov, je prekrizala začasno tudi tega, vendar pa je društvo, ruvidevajoč živo potrebo po odpomoci, kljub težkim razmeram skupno z Zavodom za pospeševanje obrti na Kranjskem in s pomočjo kn.-šk. ordinariata v Ljubljani ustanovilo v Ljubljani provizoričen Vajeniški dom, v katerem se skrbi za nadzorstvo in celotno vzgojo obrtnih vajencev.

Posledice strašne vojne se bodo morda najbolj kazale na mladini. Splošna posirovelost, javno zapeljevanje, malovredne tovarišije, pomanjkanje dobre vzgoje in verskega kakor tudi strokovnega pouka odtujuje mladino Bogu in Cerkvi. S tem gineva veselje do dela in pouka, širi se brezdelnost, dočim se veča pomanjkanje dobro izučenih pomočnikov in izurjenih mojstrov in tako hiti stan, ki bi bil lahko trdno podlaga narodne sreče, pogubi nasproti. Temu pretečemu zlu odpomoci, je namen, ki ga je imelo omenjeno društvo z ustanovitvijo Vajeniškega doma v Ljubljani.

Vojna je minila; nov, težko pričakovani čas nastopamo. Ali naj ne bo ta doba tudi doba povzdige naše obrti? Smelo smemo pričakovati, da se bo v novi mladi državi, ki se ni vprežena pod jarem velekapitalistične industrije, modernim razmeram prilagodeno in dobro organizirano obrtništvo iznova pomladilo in vse lepše uspevalo. Zato, slovenski starši, ne silite otrok v tovarne, na ceste, ali v šolo, ako morda čutijo veselje do obrti! Ne strašite se žrtve, ki jih morda morate doprinesiti skozi troje ali četvero let, da se sin izuči v dobrega pomočnika in samostojnega mojstra.

V Vajeniškem domu v Ljubljani, kjer je za vajence preskrbljeno z dobro vzgojo in najpotrebnejšim strokovnim poukom, ki ga zlasti sedaj ob pomanjkanju obrtniških šol isti posebno pogojeva, je prostih še nekaj mest za vajence, ki bi se pod njegovim okriljem pri dobrih mojstrih izučili obrti. Prošnje e naslavljeni na »Društvo za varstvo vajencev« v Ljubljani, Komenskega ulica 12. — Društvo samo pa priporočamo v podporo ssem prijateljem naše mladine.

Prispevajte za sklad S. L. S.!

ZAHVALA.

Ob bridki izgubi svojega sina, oz. brata, strica in svaka

Msgr. dr. EVGEN LAMPETA
stolnega kanonika

izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki so ga spremlili na zadnjem potu na kraj miru, ki ga je rajni tako malo užil v svojem trudapolnem življenju.

Posebno se zahvaljujemo presvetlemu knezoškofu za zadnji blagoslov zemeljskih ostankov, milostivemu g. stolnemu dekanu M. Kolarju za spremstvo na pokopališče, vsem preč. duhovnim sobratom, njegovim prijateljem, ki so mu ohranili ljubezen do groba, in vsem p. t. javnim funkcionarjem, ki so počastili spomin drugega pokojnika.

Ljubljana, 21. dec. 1918.
Redbina Lampe.

Zahvala.

Za premnoge dokaze sočutja in sozolja povodom mukopolne bolezni in smrti našega dobrega soproga, sina, brata, zeta in svaka, gospoda

Pavelna Ogorevca

izrekamo tem potem našo najtoplejšo zahvalo.

Zahvaljujemo se posebno častiti duhovščini, g. arhidijakonu Hrstetu za gniljiv govor, g. odvetniku dr. Rudolfa za tolažilne besede ob grobu, g. pevcem za lepe nagrobnice, osobito pevovodji g. ravnatelju Beno Serajniku.

Iskrena hvala vsem darovalcem vencev in vsem onim, ki so pribiteli od blizu in daleč in spremljali našega Pavelna na zadnji poti k večnemu počitku.

Konjice, 30. grudnia 1918.

Rodbini Ogorevc in Rus.

VIŠNJE

belo in črno leta 1913—1918 izvrstne kokovčice najboljših vrst prodaje na malo in veliko.

I. I. SYNE I DRUG SISKIN
trgovsko društvo veletrgovina vinom. Uzorec izdaje in naročba vzemlje čez nekoliko dni zastopnik trgovine v Ljubljani Hotel Union soba št. 75.

Edina slovenska veletrgovina
umetnega cvetja in pogrebnih potrebin

Anton Z. Finžgar
VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, boje in tapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d.
Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

SERPE svilnate (sanžan) **RUTE** volnene in zametaste od 40 K dalje najprimernejša

darila za božič in novo leto

Volneno blago za ženske obleke in bluze, kamrik za predpasnike
Ni papirnato, ampak pravo blago!
Manufakturna in konfekcijska trgovina **S. Kosér**, Ljubljana, Kolodvor. ul. 24.

Večja množina **karbida**

se dobi pri **BREZNIK & FRITSCH**, trgovina z železnino v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 17. 5129

Pristno TOALETNO MILO
fino dišeče komad 100 gr 3 kosi K 15— 6 kosi K 28— 12 kosi K 52—

Pristno domače suho PRALNO MILO
za kg kron 20—

Pošilja proti predplačilu
M. JUNKER, izvozna trrdka Zagreb 39, Petrinjska 3. Hrvatsko.

Kdor potrebuje po ceni luč

naj takoj naroči po povzetju, dokler je še kaj zaloge, našo karbidno svetilko najnovejšega sistema. Cena fino emailirane svetilke znaša K 16.50. — Karbid vedno v zalogi pri **K. Čemerlić & Ko.**, Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.

Razglas. Podpisane banke so sklenile z ozirom na temeljito izpremenjene denarne razmere, znižati obrestno mero od vlog na hranilne knjižice, tekoči račun in žiro-konto, počenši s 1. jan. 1919 na

3%

o čemur se cenj. občinstvo tem potom obvešča, s pripombo, da mu je na prosto dano, vloge pred terminom dvigniti.

Ljubljana, 20. decembra 1918.

Ljubljanska Kreditna banka. — Podružnica Jadranske banke. — Podružnica Češke industrijalne banke. — Kranjska deželna banka. — Podružnica avstr. kreditnega zavoda. — Podružnica splošne prometne banke. — Ilirska banka.

Vsemogočnemu je dopadlo poklicati k Sebi svojega zvestega služabnika, prečastitega gospoda

Janeza Mervca

duh. svetnika in župnika v St. Rupertu

Rajni je bil rojen v Vodcah 21. januarja 1846, umrl 23. decembra 1918 nenadoma, previden svetimizakramenti. Pogreb bo v torek 24. t. m. ob 11. uri dopoldne.

Fran Sušnik, Anton Hostnik,
kapelana.

GARJE

srbečico, braste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. — Prodaja in razpošila lekarna Trakóczy v Ljubljani, zraven rotovža. 1212

Dražbeni oklic.

V petek, dne 27. grúdna 1918 točno ob 9. uri dopoldne se bode prodajalo v jahalnici, Bleiweisova cesta št. 15, potem javne dražbe: 1 baraka, 3 trenski vozovi, prazni zaboji, žluna in razni drugi predmeti proti takojšnjemu plačilu v gotovini. 5208

Zdražilec mora na lastne stroške takoj odstraniti kupljene predmete.

Ljubljana, dne 21. grúdna 1918.

Za vodstvo stvarne demobilizacije: **ING. KOBAL**

Metle

izrađaje na veliko i malo

„Pučka radiona“

ZAGREB, GOLJAK broj 2.

Telefon: 18-28.

Josipina Basili

Emil Battista

poročena

Gresuplje,

dne 22. decembra 1918

Razglas.

Prodaja vojaških povoznih kuhinj, ki so za vojaštvo neprecenljive vrednosti in vrlo drage, je vsakomur najstrožje prepovedana.

Kdorkoli je kuhinje ali pa tudi samo posamezne dele že kupil, je dolžan da se radi oddaje proti povračilu kupnine zglati pri poveljstvu II. vojnega okrožja v Ljubljani, kazna, oziroma pri pristojnem županstvu.

Kdor pa si je prilastil oziroma kuhinje nepravilnim putem, je dolžan le te vrniti na lastna stroška do konca januarja 1919 pri transkem poveljniku g. majorju Vedopivcu na dirkališču v Ljubljani.

Pri komur dobijo preiskovalni organi, ki se bodo odposlali po vsej deželi, to dragoceno blago še po 1. feb. 1919, bo razen z vrnitvijo na lastna stroške kaznovan se z obcutljivo de narno globo ali zaporom.

V Ljubljani, dne 14. grúdna 1918.

Vodstvo stvarne demobilizacije: **ING. BOBDEK**.

Kdor si hoče nabaviti dobro in trepžno

mlatilnico

za ročni in vrtilni pogon, dalje stikalnico za sadje in grozdje, mlino za grozdje, decimalne tehtnice, kotle za žganje kuhati, klinje za slamoreznilo ročne mlins za moko mleti, itd. naj si ogleda mojo zalogo, doktor se imenovani stroji v zalogi na razpolago. — Drugi poljedelski stroji se pa lahko naročajo pri **Franč Bittl** v Ljubljani, Martinova cesta št. 2. Največja zaloga poljedelskih strojev v Jugoslaviji.